ПРОЕКТ

Вноситься
Кабінетом Міністрів України

Д. ШМИГАЛЬ

«25» 12 2023 р.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих питань мобілізації, військового обліку та проходження військової служби

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Кодексі законів про працю України (Відомості Верховної Ради УРСР, 1971 р., додаток до № 50, ст. 375):

1) у статті 25 слова "реєстрацію місця проживання чи перебування" замінити словами "а також задекларроване або зареєстроване місце проживання чи перебування (крім випадків укладення трудового договору з військовозобов'язаними та резервістами)";

2) у частині п'ятій статті 119 слова "відповідному підрозділі Служби зовнішньої розвідки України" замінити словами "відповідних підрозділах Служби зовнішньої розвідки України та розвідувального органу Міністерства оборони України".

2. У Законі України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 15, ст. 190 із наступними змінами):

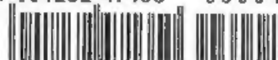
1) у статті 10^1:

в пункті 8:

перше речення після слів "Закону України "Про відпустки" доповнити словами "з урахуванням особливостей, визначених цим Законом";

доповнити пункт абзацом такого змісту:

"Військовослужбовці військової служби за контрактом, які перебувають у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а також якщо дитина потребує домашнього догляду

4 001232 47135 03001

тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більше як до досягнення нею шестирічного віку, залишаються на військовій службі у розпорядженні відповідного військового формування (посадової особи, яка має право на призначення на посади) у порядку, визначеному положеннями про проходження громадянами України військової служби, а після їх закінчення — призначаються на попередні або на інші, не нижчі ніж попередні, посади. Таким військовослужбовцям під час перебування у такій відпустці продовжується строк контракту про проходження військової служби до закінчення зазначених відпусток (у разі відсутності їх клопотань про звільнення з військової служби у зв'язку із закінченням строку контракту), а також на строк, необхідний для визначення придатності до проходження військової служби за станом здоров'я та прийняття рішення щодо укладення нового контракту, та зараховується час перебування у зазначених відпустках до строку вислуги у військовому званні";

в абзаці другому пункту 18 слова "частинами не більше" замінити словами "може надаватися частинами не менше";

доповнити статтю пунктом 23 такого змісту:

"23. Військовослужбовцям після їх звільнення з полону надається додаткова відпустка із збереженням грошового забезпечення тривалістю 90 календарних днів без поділу на частини (крім військовослужбовців, які висловили бажання звільнитися з військової служби після звільнення з полону та проти них не порушено кримінальне провадження)";

2) у статті 15:

у пункті 2:

в абзаці десятому підпункту 2 слова "якщо військовослужбовці не виявили бажання продовжувати військову службу" замінити словами "під час дії особливого періоду";

у підпункті 3:

абзац перший викласти в такій редакції:

"3) 25 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби за наявності вислуги 10 календарних років і більше — які звільняються з військової служби у мирний час за власним бажанням та через сімейні обставини або з інших поважних причин, перелік яких визначається частиною дванадцятою статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу"";

абзац п'ятий викласти в такій редакції:

"через сімейні обставини або з інших поважних причин, перелік яких визначається частиною дванадцятою статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

3. У частині першій статті 36 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170 із наступними змінами):

1) пункти 1—3 викласти в такій редакції:

"1) забезпечення організації призову громадян на військову службу за призовом осіб офіцерського складу та альтернативну (невійськову) службу, направлення для проходження базової військової служби, підготовки молоді до військової служби; сприяння в організації навчальних (перевірочних) та спеціальних військових зборів; забезпечення доведення до підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також населення розпорядження керівника місцевої державної адміністрації (військової, військово-цивільної) або керівника територіального центру комплектування та соціальної підтримки про проведення заходів мобілізації чи виклик військовозобов'язаних та резервістів до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки;

2) забезпечення на території відповідних населених пунктів ведення персонально-первинного військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, забезпечення бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час;

3) організація та участь у здійсненні заходів, пов'язаних з підготовкою і виконанням завдань територіальної оборони, на відповідній території";

2) доповнити частину пунктами 3^1 і 3^2 такого змісту:

"3^1) здійснення під час мобілізації своєчасного оповіщення і забезпечення прибуття громадян, які залучаються до виконання обов'язку щодо мобілізації, техніки на збірні пункти та у військові частини у порядку, визначеному Законом України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" шляхом вжиття відповідних інформаційних та організаційно-технічних заходів;

3^2) забезпечення планування та проведення мобілізаційної підготовки, заходів мобілізації та демобілізації на території відповідних населених пунктів".

4. У Законі України "Про місцеві державні адміністрації" (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 20-21, ст. 190 із наступними змінами):

1) пункт 9 частини першої статті 13 викласти в такій редакції:

"9) оборонної роботи, мобілізаційної підготовки, мобілізації та демобілізації";

2) у статті 27:

у назві статті слова "в галузі оборонної роботи" замінити словами "у сфері оборони";

пункт 1 викласти в такій редакції:

1) забезпечує виконання законодавства про територіальну оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію, військовий обов'язок посадовими особами і громадянами, підприємствами, установами і організаціями";

доповнити статтю пунктами 6—10 такого змісту:

"6) здійснює під час мобілізації своєчасне оповіщення і забезпечує прибуття на збірні пункти та призов через територіальні центри комплектування та соціальної підтримки громадян, які залучаються до виконання обов'язку щодо мобілізації, забезпечує прибуття техніки на збірні пункти та у військові частини у порядку, визначеному Законом України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" шляхом вжиття відповідних інформаційних та організаційно-технічних заходів;

7) організовує планування та забезпечує проведення мобілізаційної підготовки, заходів мобілізації та демобілізації на території відповідних адміністративно-територіальних одиниць;

8) організовує та забезпечує на території відповідних адміністративно-територіальних одиниць функціонування системи військового обліку призовників, військовозобов'язаних і резервістів, бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час, надання звітності з цих питань;

9) контролює мобілізаційну підготовку та перевіряє стан мобілізаційної готовності місцевих державних адміністрацій нижчого рівня та підприємств, установ і організацій, які розташовані на території відповідних адміністративно-територіальних одиниць (крім підприємств, установ і організацій, що належать до сфери управління центральних органів виконавчої влади, інших державних органів) та звітують з цих питань;

10) взаємодіє з органами державної влади, іншими державними органами, силами оборони і силами безпеки, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями, надають їм і одержують від них в установленому законодавством порядку інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання повноважень з питань мобілізаційної підготовки, мобілізації та демобілізації".

5. Пункт 3 статті 18 Закону України "Про правовий режим надзвичайного стану" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 23, ст. 176; 2021, № 29, ст.234) виключити.

6. У Законі України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 16, ст. 255 із наступними змінами):

1) абзац п'ятий частини першої статті1 викласти в такій редакції:

"особливий період — період функціонування національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, сил оборони і сил безпеки, підприємств, установ і організацій, а також виконання громадянами України свого конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, що настає з моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи з моменту введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та охоплює час мобілізації, воєнний час і час демобілізації після закінчення воєнних дій";

2) статтю 6 викласти в такій редакції:

"Стаття 6. Військово-транспортний обов'язок

1. Військово-транспортний обов'язок установлюється з метою задоволення потреб Збройних Сил України, інших військових формувань на особливий період транспортними засобами (у тому числі водними) і технікою (далі — транспортні засоби) і поширюється на центральні та місцеві органи виконавчої влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи і організації усіх форм власності, суб'єктів господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності та фізичних осіб, зареєстрованих в установленому законом порядку як фізичні особи-підприємці, у тому числі на залізниці, порти, пристані, аеропорти, нафтобази, автозаправні станції дорожнього господарства та інші підприємства, установи і організації, які забезпечують експлуатацію транспортних засобів, а також на громадян — власників транспортних засобів.

2. Порядок виконання військово-транспортного обов'язку визначається Кабінетом Міністрів України.

Порядок відшкодування державою вартості майна чи збитків, яких зазнають центральні та місцеві органи виконавчої влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи і організації, а також громадяни внаслідок вилучення чи примусового відчуження транспортних засобів в особливий період, визначається законом.

3. Виконання військово-транспортного обов'язку під час мобілізації здійснюється згідно з Мобілізаційним планом України шляхом безоплатного залучення транспортних засобів підприємств, установ та організацій усіх форм власності, а також суб'єктів господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності та фізичних осіб, зареєстрованих в установленому законом порядку як фізичні особи — підприємці для забезпечення потреб Збройних Сил України, інших військових формувань на умовах їх повернення власникам після оголошення демобілізації.

Обсяги транспортних засобів за типами та марками, що планується залучити під час мобілізації, для підприємств, установ та організацій усіх форм власності встановлюються згідно з Мобілізаційним планом України місцевими державними адміністраціями за поданням територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки.

Залучення транспортних засобів під час мобілізації здійснюється територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки, Центральним управлінням або регіональними органами Служби безпеки України, відповідними підрозділами Служби зовнішньої розвідки України та розвідувального органу Міністерства оборони України на підставі рішень місцевих державних адміністрацій, що оформлюються відповідними розпорядженнями.

Приймання-передача транспортних засобів, залучених під час мобілізації, та їх повернення після оголошення демобілізації здійснюються на підставі актів приймання-передачі, в яких зазначаються відомості про власників, технічний стан, залишкову (балансову) вартість та інші необхідні відомості, що дають змогу ідентифікувати транспортні засоби.

Повернення транспортних засобів власнику здійснюється протягом 30 календарних днів з моменту оголошення демобілізації.

Порядок компенсації шкоди, завданої транспортним засобам внаслідок їх залучення під час мобілізації, визначається Кабінетом Міністрів України.

4. Міністерство внутрішніх справ України у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, забезпечує подання до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки відомостей про зареєстровані транспортні засоби, які можуть бути призначені для доукомплектування Збройних Сил України та інших військових формувань в особливий період.

5. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, Державна служба морського і внутрішнього водного транспорту та судноплавства України у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, забезпечують подання до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки відомостей про зареєстровані у Державному судновому реєстрі України та Судновій книзі України водні транспортні засоби, які можуть бути призначені для доукомплектування Збройних Сил України та інших військових формувань в особливий період.

6. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів визначає порядок надання до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки відомостей про зареєстровані трактори, самохідні шасі, самохідні сільськогосподарські, дорожньо-будівельні машини, сільськогосподарську техніку, які можуть

бути призначені для доукомплектування Збройних Сил України та інших військових формувань в особливий період.

7. З моменту оголошення загальної мобілізації транспортні засоби, які призначені для доукомплектування Збройних Сил України та інших військових формувань в особливий період та перебувають на військовому обліку у територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки забороняється відправляти в інші регіони або за межі території України, передавати права власності на них юридичним особам або громадянам, в довгострокову оренду (лізинг), надавати їх як предмет застави для виконання зобов'язань за договорами про надання кредиту та гарантії перед банківською установою, а також вчиняти інші дії, що унеможливлюють передачу таких транспортних засобів військовим формуванням";

3) в абзаці двадцять сьомому частини першої статті 12 слова "у зв'язку з виконанням ними мобілізаційних завдань (замовлень) в особливий період" виключити;

4) у статті 14:

частину першу викласти в такій редакції:

"1. Міністерство оборони України:

організовує планування, методологічне, методичне, наукове, фінансове та матеріально-технічне забезпечення заходів мобілізаційної підготовки та мобілізації у Збройних Силах України;

забезпечує накопичення в непорушному запасі озброєння, військової техніки, інших матеріально-технічних засобів, продовольства, речового та іншого майна;

розробляє пропозиції щодо створення, обслуговування та зберігання матеріальних цінностей мобілізаційного резерву на підприємствах, в установах і організаціях, які належать до сфери управління Міноборони;

організовує, координує та контролює виконання вимог законодавства з питань формування, зберігання і використання запасів матеріальних цінностей мобілізаційного резерву підприємствами, установами і організаціями, що належать до сфери управління Міністерства оборони України, і яким встановлені мобілізаційні завдання (замовлення);

планує, координує та забезпечує у межах компетенції виконання робіт з формування, ведення, закладання та використання страхового фонду документації на продукцію мобілізаційного та оборонного призначення;

розробляє пропозиції щодо створення, розвитку, утримання, передачі, ліквідації та реалізації мобілізаційних потужностей на підприємствах, в установах і організаціях, які належать до сфери управління Міністерства оборони України;

забезпечує проведення мобілізації та демобілізації у Збройних Силах України і бере участь у забезпеченні мобілізації та демобілізації в інших військових формуваннях;

забезпечує формування військово-технічної політики та пропозицій щодо мобілізаційних завдань (замовлень) на створення, виробництво та ремонт озброєння, військової техніки, інших матеріально-технічних засобів;

здійснює контроль за станом мобілізаційної готовності у Збройних Силах України та за мобілізаційною готовністю підприємств, установ і організацій, яким встановлені мобілізаційні завдання (замовлення) для задоволення потреб Збройних Сил України, інших військових формувань;

бере участь у розробленні проектів законів та інших нормативно-правових актів з питань мобілізаційної підготовки та мобілізації у Збройних Силах України, інших військових формуваннях;

укладає в установленому порядку договори (контракти) на виконання мобілізаційних завдань (замовлень) з підприємствами, установами і організаціями, які залучаються ним до виконання мобілізаційних завдань (замовлень), і підприємствами, які здійснюють поставку військової продукції;

організовує розроблення проекту мобілізаційного плану Збройних Сил України, інших військових формувань;

організовує розроблення пропозицій щодо потреб Збройних Сил України на особливий період, інших військових формувань, які включені до схеми мобілізаційного розгортання, виходячи з економічних можливостей держави;

бере участь у розробці мобілізаційного плану держави, плануванні мобілізаційної підготовки у відповідних центральних органах виконавчої влади з питань забезпечення потреб Збройних Сил України";

частину другу викласти в такій редакції:

"2. Міністерство оборони України через Головнокомандувача Збройних Сил України:

розробляє схему мобілізаційного розгортання Збройних Сил України та спеціальних формувань, призначених для передачі під час мобілізації до Збройних Сил України, а також організовує розроблення схеми мобілізаційного розгортання інших військових формувань та спеціальних формувань, призначених для передачі до інших військових формувань під час мобілізації;

розробляє проект мобілізаційного плану Збройних Сил України, інших військових формувань;

планує і здійснює методичне та наукове забезпечення мобілізаційної підготовки, мобілізації і демобілізації у Збройних Силах України, інших військових формувань;

планує в мирний час накопичення в непорушному запасі озброєння, військової техніки, інших матеріально-технічних засобів, продовольства, речового та іншого майна і створення резерву військово-навчених людських ресурсів на період мобілізації та на воєнний час;

визначає потреби Збройних Сил України на особливий період, узагальнює потреби інших військових формувань, які включені до схеми мобілізаційного розгортання, виходячи з економічних можливостей держави;

бере участь у формуванні військово-технічної політики;

готує пропозиції щодо мобілізаційних завдань (замовлень) на створення, виробництво та ремонт озброєння, військової техніки, інших матеріально-технічних засобів;

разом з центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України та розвідувальним органом Міністерства оборони України забезпечує функціонування системи військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів;

розробляє проекти законів та інших нормативно-правових актів з питань мобілізаційної підготовки та мобілізації у Збройних Силах України, інших військових формуваннях;

планує і здійснює управління заходами щодо мобілізації та демобілізації у Збройних Силах України; бере участь у проведенні мобілізації та демобілізації в інших військових формуваннях;

розробляє штати і табелі до штатів оснащення матеріально-технічними засобами спеціальних формувань, призначених для передачі під час мобілізації до Збройних Сил України; бере участь у розробленні штатів і табелів до штатів щодо оснащення матеріально-технічними засобами спеціальних формувань, призначених для передачі до інших військових формувань під час мобілізації;

бере участь в укладанні в установленому порядку договорів (контрактів) на виконання мобілізаційних завдань (замовлень) з підприємствами, установами і організаціями, які залучаються ним до виконання мобілізаційних завдань (замовлень), і підприємствами, які здійснюють поставку військової продукції;

планує і організовує підготовку та перепідготовку військовозобов'язаних та резервістів (крім військовозобов'язаних та резервістів Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України та розвідувального органу Міністерства оборони України)";

5) в абзаці сімнадцятому статті 15 слова “Службою безпеки України та Службою зовнішньої розвідки України” замінити словами “Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України та розвідувальним органом Міністерства оборони України”;

6) у статті 16:

в абзаці чотирнадцятому слова “Службою безпеки України та Службою зовнішньої розвідки України” замінити словами “Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України та розвідувальним органом Міністерства оборони України”;

в абзаці п’ятнадцятому слова “відповідним підрозділам Служби зовнішньої розвідки України” замінити словами “відповідним підрозділам Служби зовнішньої розвідки України та розвідувального органу Міністерства оборони України”;

абзац двадцять другий викласти в такій редакції:

“організовує під час мобілізації в установленому порядку своєчасне оповіщення та забезпечує прибуття громадян, які залучаються до виконання обов’язку щодо мобілізації у порядку, визначеному частинами третьою — п’ятою статті 22 цього Закону, техніки на збірні пункти та у військові частини, виділення будівель, споруд, земельних ділянок, транспортних та інших матеріально-технічних засобів і надання послуг Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, силам цивільного захисту до відповідно до мобілізаційного плану, а також завдань визначених Генеральним штабом Збройних Сил України”;

7) у статті 17:

в абзаці сімнадцятому слова “відповідним підрозділом Служби зовнішньої розвідки України” замінити словами “відповідними підрозділами Служби зовнішньої розвідки України та розвідувального органу Міністерства оборони України”;

в абзаці вісімнадцятому слова “відповідному підрозділу Служби зовнішньої розвідки України” замінити словами “відповідним підрозділам Служби зовнішньої розвідки України та розвідувального органу Міністерства оборони України”;

в абзаці дев’ятнадцятому слова “відповідному підрозділу Служби зовнішньої розвідки України” замінити словами “відповідним підрозділам Служби зовнішньої розвідки України та розвідувального органу Міністерства оборони України”;

абзац двадцять четвертий викласти в такій редакції:

“здійснюють під час мобілізації в установленому порядку своєчасне оповіщення, забезпечують прибуття громадян, які залучаються до виконання обов’язку щодо мобілізації у порядку, визначеному частинами третьою - п’ятою статті 22 цього Закону, забезпечують прибуття техніки на

збірні пункти та у військові частини, виділення будівель, споруд, земельних ділянок, транспортних та інших матеріально-технічних засобів і надання послуг Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, силам цивільного захисту відповідно до мобілізаційних планів, а також завдань визначених Генеральним штабом Збройних Сил України";

8) у статті 18:

абзац одинадцятий викласти в такій редакції:

"здійснюють під час мобілізації в установленому порядку своєчасне оповіщення та забезпечують прибуття громадян, які залучаються до виконання обов'язку щодо мобілізації у порядку, визначеному частинами третьою п'ятою статті 22 цього Закону, техніки на збірні пункти та у військові частини, виділення будівель, споруд, земельних ділянок, транспортних та інших матеріально-технічних засобів і надання послуг Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, силам цивільного захисту відповідно до мобілізаційних планів, а також завдань визначених Генеральним штабом Збройних Сил України";

в абзаці дванадцятому слова "ведення військового обліку" замінити словами "ведення персонально-первинного військового обліку";

в абзаці тринадцятому слова "відповідному підрозділу Служби зовнішньої розвідки України" замінити словами "відповідним підрозділам Служби зовнішньої розвідки України та розвідувального органу Міністерства оборони України";

в абзаці чотирнадцятому слова "відповідному підрозділу Служби зовнішньої розвідки України" замінити словами "відповідним підрозділам Служби зовнішньої розвідки України та розвідувального органу Міністерства оборони України";

9) у частині першій статті 21:

в абзаці шостому частини першої слова "відповідному підрозділу Служби зовнішньої розвідки України" замінити словами "відповідним підрозділам Служби зовнішньої розвідки України та розвідувального органу Міністерства оборони України";

абзац сьомий викласти в такій редакції:

"забезпечувати своєчасне оповіщення і прибуття працівників, які залучаються до виконання обов'язку щодо мобілізації у порядку, визначеному частинами третьою — п'ятою статті 22 цього Закону, на збірні пункти";

абзац восьмий викласти в такій редакції:

"забезпечувати в разі мобілізації доставку транспортних засобів на збірні пункти та у військові частини у строк та місце зазначені в частковому наряді";

10) статтю 22 викласти в такій редакції:

"Стаття 22. Обов'язки громадян щодо мобілізаційної підготовки та мобілізації

1. Громадяни зобов'язані:

з'являтися за викликом до територіального центру комплектування та соціальної підтримки у строк та місце, зазначені в повістці (військовозобов'язані, резервісти Служби безпеки України — за викликом Центрального управління або регіонального органу Служби безпеки України, військовозобов'язані, резервісти Служби зовнішньої розвідки України - за викликом Служби зовнішньої розвідки України, військовозобов'язані, резервісти розвідувального органу Міністерства оборони України — за викликом відповідного підрозділу розвідувального органу Міністерства оборони України) для взяття на військовий облік військовозобов'язаних чи резервістів, визначення їх призначення на особливий період, проходження медичного огляду;

надавати в установленому порядку під час мобілізації будівлі, споруди, транспортні засоби та інше майно, власниками яких вони є, Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, силам цивільного захисту з наступним відшкодуванням державою їх вартості в порядку, встановленому законом;

реєструвати електронний кабінет призовника, військовозобов'язаного, резервіста у Порядку встановленому Кабінетом Міністрів України;

проходити медичний огляд та лікування в лікувально-профілактичних закладах згідно з рішенням військово-лікарської комісії чи відповідного районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки, закладів охорони здоров'я Служби безпеки України, а у Службі зовнішньої розвідки України чи розвідувальному органі Міністерства оборони України — за рішенням керівників відповідних підрозділів або військово-лікарської комісії Служби зовнішньої розвідки України чи розвідувального органу Міністерства оборони України.

2. Громадяни, які перебувають у запасі і не призвані на військову службу або не залучені до виконання обов'язків щодо мобілізації за посадами, передбаченими штатами воєнного часу, під час мобілізації, можуть бути відповідно до закону залучені до виконання робіт, які мають оборонний характер.

Громадяни, які здійснюють підприємницьку діяльність, виконують мобілізаційні завдання (замовлення) згідно з укладеними договорами (контрактами).

3. Під час мобілізації громадяни зобов'язані з'явитися:

військовозобов'язані та резервісти, які приписані до військових частин для проходження військової служби у воєнний час або до інших підрозділів чи формувань для виконання обов'язків за посадами, передбаченими штатами воєнного часу — на збірні пункти територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки у строки, зазначені в отриманих ними повістках або мобілізаційних розпорядженнях;

резервісти, які проходять службу у військовому резерві, - до військових частин у строки, визначені командирами військових частин;

військовозобов'язані, резервісти Служби безпеки України — за викликом керівників органів, в яких вони перебувають на військовому обліку;

військовозобов'язані, резервісти Служби зовнішньої розвідки України чи розвідувального органу Міністерства оборони України — за викликом керівників відповідних підрозділів;

особи, які уклали контракти про перебування у резерві служби цивільного захисту — за викликом керівників відповідних органів управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

Інші військовозобов'язані протягом 60 днів з дати початку проведення мобілізації або протягом 20 днів з дати її продовження, зобов'язані уточнити свої облікові дані через центр надання адміністративних послуг, або електронний кабінет призовника, військовозобов'язаного, резервіста, або особисто у територіальному центрі комплектування та соціальної підтримки за місцем свого перебування або знаходження.

У разі отримання повістки про виклик до територіального центру комплектування та соціальної підтримки громадянин зобов'язаний з'явитися у зазначене у ній місце та строк.

У повістці про виклик до територіального центру комплектування та соціальної підтримки зазначається:

1) прізвище, ім'я по батькові та дата народження громадянина, якому адресована повістка;

2) найменування територіального центру комплектування та соціальної підтримки, що видав повістку;

3) мета виклику до територіального центру комплектування та соціальної підтримки;

4) зазначення місця, дня і часу явки за викликом;

5) підпис (електронний цифровий підпис) посадової особи, яка видала (сформувала) повістку;

6) реєстраційний номер повістки;

7) роз'яснення про наслідки неявки і про обов'язок повідомити про причини неявки.

Для громадян, які самостійно прибули до територіального центру комплектування та соціальної підтримки та підлягають направленню на навчання (підготовку) у зв'язку з призовом на військову службу за призовом по мобілізації, на особливий період, час явки до територіального центру комплектування та соціальної підтримки встановлюється протягом двох місяців з дня проходження військово-лікарської комісії.

Повістка про виклик до територіального центру комплектування та соціальної підтримки може бути вручена громадянину особисто:

в приміщенні територіального центру комплектування та соціальної підтримки представниками територіального центру комплектування та соціальної підтримки;

за місцем проживання (перебування) представниками територіального центру комплектування та соціальної підтримки або поліцейськими;

за місцем роботи представниками територіального центру комплектування та соціальної підтримки, роботодавцем або поліцейськими;

в громадських місцях представниками територіального центру комплектування та соціальної підтримки або поліцейськими.

Повістка про виклик до територіального центру комплектування та соціальної підтримки може бути надіслана громадянину через електронний кабінет призовника, військовозобов'язаного та резервіста або на електронну пошту.

Поважними причинами неприбуття громадянина у строк, визначений у повістці, які підтверджені відповідними документами, визнаються:

перешкода стихійного характеру, хвороба громадянина або інші обставини, які позбавили його можливості особисто прибути у зазначені пункт і строк;

смерть його близького родича (батьків, дружини (чоловіка), дитини, рідних брата, сестри, діда, баби) або близького родича його дружини (чоловіка).

4. Громадяни, які перебувають у запасі, завчасно приписуються до військових частин для проходження військової служби у воєнний час або до інших підрозділів чи формувань для виконання обов'язків за посадами, передбаченими штатами воєнного часу.

5. Призов громадян на військову службу під час мобілізації або залучення їх до виконання обов'язків за посадами, передбаченими штатами воєнного часу, здійснюють територіальні центри комплектування та соціальної підтримки за сприяння місцевих органів виконавчої влади або командири військових частин (військовозобов'язаних, резервістів Служби безпеки України — Центральне управління або регіональні органи Служби безпеки України, військовозобов'язаних, резервістів Служби зовнішньої розвідки України — відповідний підрозділ Служби зовнішньої розвідки України, військовозобов'язаних, резервістів розвідувального органу Міністерства оборони України — відповідний підрозділ розвідувального органу Міністерства оборони України, осіб, які уклали контракти про перебування у резерві служби цивільного захисту відповідні органи управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту).

Порядок організації проведення призову громадян на військову службу під час мобілізації, на особливий період визначається Кабінетом Міністрів України.

Військовозобов'язані та резервісти, які перебувають на зборах, у разі оголошення мобілізації продовжують перебувати на зборах. За необхідності зазначені особи призиваються на військову службу командирами відповідних військових частин за розпорядженням Генерального штабу Збройних Сил України.

Особливості проходження медичного обстеження військовозобов'язаними та резервістами під час мобілізації, на особливий період визначаються Міністерством оборони України спільно з Міністерством охорони здоров'я України.

6. У період проведення мобілізації (крім цільової) громадяни України віком від 18 до 60 років, які перебувають на військовому обліку або зняті (виключені) з військового обліку, зобов'язані мати при собі військово-обліковий документ та пред'являти їх за вимогою уповноваженого представника територіального центру комплектування та соціальної підтримки (відповідного підрозділу Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України чи розвідувального органу Міністерства оборони України) або поліцейського.

Під час перевірки документів уповноважений представник територіального центру комплектування та соціальної підтримки або поліцейський може здійснювати фото- і відеофіксацію процесу пред'явлення та перевірки документів із застосуванням технічних приладів та засобів фото- та відеофіксації, а також використовувати технічні прилади, засоби та спеціалізоване програмне забезпечення з доступом до Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

11) статтю 23 викласти в такій редакції:

"Стаття 23. Відстрочка від призову на військову службу під час мобілізації

Не підлягають призову на військову службу під час мобілізації військовозобов'язані:

заброньовані на період мобілізації та на воєнний час за органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, а також за підприємствами, установами і організаціями в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

визнані в установленому порядку особами з інвалідністю I чи II групи або відповідно до висновку військово-лікарської комісії тимчасово непридатними до військової служби за станом здоров'я на термін до шести місяців (з наступним проходженням військово-лікарської комісії);

жінки та чоловіки, на утриманні яких перебувають троє і більше дітей віком до 18 років;

жінки та чоловіки, які самостійно виховують дитину (дітей) віком до 18 років;

жінки та чоловіки, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, які виховують дитину з інвалідністю віком до 18 років;

жінки та чоловіки, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, які виховують дитину, хвору на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, дитину, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, що підтверджується документом, виданим лікарсько-консультативною комісією закладу охорони здоров'я в порядку та за формою, встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, але якій не встановлено інвалідність;

жінки та чоловіки, на утриманні яких перебуває повнолітня дитина, яка є особою з інвалідністю I чи II групи;

усиновителі, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, на утриманні яких перебувають діти-сироти або діти, позбавлені батьківського піклування, віком до 18 років;

зайняті постійним доглядом за хворою дружиною (чоловіком), дитиною, а також своїми батьками, які за висновком медико-соціальної експертної комісії чи лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я потребують постійного догляду;

які мають дружину (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи та/або одного із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи за умови, що такі особи з інвалідністю обрали військовозобов'язаного для здійснення за ними догляду;

опікуни особи з інвалідністю I чи II групи, визнаної судом недієздатною;

члени сім'ї першого ступеню споріднення особи з інвалідністю I групи, зайняті постійним доглядом за особою з інвалідністю I групи (не більше одного члена сім'ї) за умови, що такі особи з інвалідністю обрали військовозобов'язаного для здійснення за ними догляду;

члени сім'ї першого ступеню споріднення особи з інвалідністю II групи або особи, яка за висновком медико-соціальної експертної комісії або лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я потребує постійного догляду, зайняті постійним доглядом за такими особами (не більше одного члена сім'ї) за умови, що такі особи з інвалідністю обрали військовозобов'язаного для здійснення за ними догляду;

жінки та чоловіки, які мають дитину (дітей) віком до 18 років і чоловіка (дружину), який (яка) проходить військову службу за одним із видів військової служби, визначених частиною шостою статті 2 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу";

жінки, які перебувають у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а також якщо дитина потребує домашнього догляду тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення нею шестирічного віку;

вагітні жінки;

діючі народні депутати України та депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

працівники органів військового управління (органів управління), військових частин (підрозділів), підприємств, установ та організацій Міністерства оборони України, Збройних Сил України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, розвідувального органу Міністерства оборони України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, Національної поліції України, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, Управління державної охорони України;

інші військовозобов'язані або окремі категорії громадян у передбачених законом випадках.

Особи з інвалідністю, а також особи, зазначені в абзацах другому, четвертому — п'ятнадцятому частини першої цієї статті, у зазначений період можуть бути призвані на військову службу за їхньою згодою.

Призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період не підлягають також:

здобувачі професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, які навчаються за денною або дуальною формами здобуття освіти і здобувають рівень освіти, що є вищим за раніше здобутий за однією спеціальністю (фахом), а також докторанти, які навчаються за денною або дуальною формами здобуття освіти;

наукові і науково-педагогічні працівники закладів вищої та фахової передвищої освіти, наукових установ та організацій, які мають вчене звання та/або науковий ступінь, і педагогічні працівники закладів фахової передвищої освіти, професійної (професійно-технічної) освіти, закладів загальної середньої освіти, за умови що вони працюють відповідно у закладах вищої чи фахової передвищої освіти, наукових установах та організаціях, закладах професійної (професійно-технічної) чи загальної середньої освіти за основним місцем роботи на повну ставку;

жінки та чоловіки, чиї близькі родичі (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати або рідний (повнорідний, неповнорідний) брат чи сестра) загинули або пропали безвісти під час проведення антитерористичної операції з числа:

військовослужбовців або працівників утворених відповідно до законів України військових формувань, що захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, які загинули або пропали безвісти під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення;

працівників підприємств, установ, організацій, які залучалися до забезпечення проведення антитерористичної операції та загинули або пропали безвісти під час забезпечення проведення антитерористичної операції безпосередньо в районах та у період її проведення;

осіб, які загинули або пропали безвісти під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, за умови що в подальшому такі добровольчі формування були включені до складу утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів;

осіб, які загинули або пропали безвісти під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах її проведення у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, але в подальшому такі

добровольчі формування не були включені до складу утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів, і виконували завдання антитерористичної операції у взаємодії з утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями та правоохоронними органами;

жінки та чоловіки, чиї близькі родичі (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати або рідний (повнорідний, неповнорідний) брат чи сестра) загинули або пропали безвісти під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, а також під час забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України під час дії воєнного стану.

Особи, зазначені в абзацах другому - дев'ятому частини третьої цієї статті, у зазначений період можуть бути призвані на військову службу за їхньою згодою.

Не підлягають призову на військову службу під час мобілізації протягом двох років з дня звільнення з військової служби військовозобов'язані, які проходили військову службу під час дії правового режиму воєнного стану та були звільнені зі служби у запас. Такі особи у зазначений період можуть бути призвані на військову службу за їх згодою.

Не підлягають призову на військову службу під час мобілізації військовозобов'язані з числа громадян, які проходили військову службу та були звільнені зі служби у запас у зв'язку із звільненням з полону. Такі особи можуть бути призвані на військову службу за їх згодою.

Рішення про надання військовозобов'язаним, зазначеним в абзацах третьому - сімнадцятому, дев'ятнадцятому частини першої та другому — дев'ятому частини третьої цієї статті, відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації приймається місцевими органами виконавчої влади в порядку встановленому Кабінетом Міністрів України.";

12) у частині першій статті 25:

пункт 1 викласти в такій редакції:

"1) в органах державної влади, інших державних органах на посадах:

державної служби категорії "А" — всі військовозобов'язані;

державної служби категорії "Б", "В" — до 50 відсотків кількості військовозобов'язаних";

доповнити частину пунктом 1^1 такого змісту:

"1^1) в органах місцевого самоврядування, якщо це необхідно для забезпечення функціонування зазначених органів";

13) у тексті Закону слова “Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту” у всіх числах і відмінках замінити словами “сил цивільного захисту” у відповідних числах і відмінках;

7. У Законі України “Про військовий обов’язок і військову службу” (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 38, ст. 324 із наступними змінами):

1) статтю 1 викласти в такій редакції:

“Стаття 1. Військовий обов’язок

1. Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України є конституційним обов’язком громадян України.

2. Військовий обов’язок установлюється з метою підготовки громадян України до захисту Вітчизни, забезпечення особовим складом Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення (далі — Збройні Сили України та інші військові формування), посади в яких комплектуються військовослужбовцями.

3. Військовий обов’язок включає:

підготовку громадян до військової служби;

взяття громадян на військовий облік;

прийняття в добровільному порядку (за контрактом) та призов на військову службу;

проходження військової служби;

виконання військового обов’язку в запасі;

проходження служби у військовому резерві;

дотримання правил військового обліку.

4. Громадяни України мають право на заміну виконання військового обов’язку альтернативною (невійськовою) службою згідно з Конституцією України та Законом України “Про альтернативну (невійськову) службу”.

5. Від виконання військового обов’язку громадяни України звільняються на підставах, визначених цим Законом.

6. Військовий обов’язок не поширюється на іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні.

У випадках, передбачених законом, іноземці та особи без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України, можуть у добровільному порядку (за контрактом) проходити військову службу у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту та Національній гвардії України.

7. Виконання військового обов’язку громадянами України забезпечують державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи і організації, центри надання адміністративних послуг, утворені відповідно до законів України військові формування, підприємства, установи та організації незалежно від підпорядкування і форм власності в межах їх повноважень, передбачених законом, центри рекрутингу та районні (об’єднані районні), міські (районні у містах, об’єднані міські) територіальні центри комплектування та соціальної підтримки, територіальні центри комплектування та соціальної підтримки Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя (далі — територіальні центри комплектування та соціальної підтримки).

8. Положення про центри рекрутингу, територіальні центри комплектування та соціальної підтримки затверджується Кабінетом Міністрів України. Діяльність територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки координується та спрямовується Міністерством оборони України.

9. Щодо військового обов’язку громадяни України поділяються на такі категорії:

допризовники — особи, які підлягають взяттю на військовий облік;

призовники — особи, які взяті на військовий облік;

військовослужбовці — особи, які проходять військову службу;

військовозобов’язані — особи, які перебувають у запасі для комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань на особливий період, а також для виконання робіт із забезпечення оборони держави;

резервісти — особи, які проходять службу у військовому резерві Збройних Сил України, інших військових формувань і призначені для їх комплектування у мирний час та в особливий період.

До категорії військовослужбовців прирівнюються іноземці та особи без громадянства, які відповідно до закону проходять військову службу у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту та Національній гвардії України.

Призовникам, військовозобов’язаним, резервістам та військовослужбовцям оформлюються та видається військово-обліковий документ, який є документом, що посвідчує особу та визначає та належність його власника до виконання військового обов’язку. Форма, порядок оформлення та видачі військово-облікового документа для призовників, військовозобов’язаних та резервістів визначається Кабінетом Міністрів України, а для військовослужбовців — Міністерством оборони України, Міністерством внутрішніх справ України, Службою безпеки України, розвідувальними органами України, Управлінням державної

охорони України та Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації.

10. Громадяни України, які підлягають взяттю на військовий облік, перебувають на військовому обліку призовників або у запасі Збройних Сил України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України розвідувального органу Міністерства оборони України чи проходять службу у військовому резерві, зобов'язані:

уточнити протягом 60 днів з дати початку проведення мобілізації або протягом 20 днів з дати її продовження свої облікові дані через центр надання адміністративних послуг, або через електронний кабінет призовника, військовозобов'язаного, резервіста, або особисто у територіальному центрі комплектування та соціальної підтримки;

прибувати за викликом районного (об'єднаного районного), міського (районного у місті, об'єднаного міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки (далі - відповідні районні (міські) територіальні центри комплектування та соціальної підтримки), Центрального управління або регіонального органу Служби безпеки України, відповідних підрозділів Служби зовнішньої розвідки України чи розвідувального органу Міністерства оборони України для оформлення військово-облікових документів), взяттю на військовий облік, проходження медичного огляду, направлення на підготовку з метою здобуття або вдосконалення військово-облікової спеціальності, призову на військову службу або на збори військовозобов'язаних та резервістів;

проходити медичний огляд та лікування в лікувально-профілактичних закладах згідно з рішеннями комісії з питань взяття на військовий облік, комісії з питань направлення для проходження базової військової служби або військово-лікарської комісії відповідного районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки, закладів охорони здоров'я Служби безпеки України, а у Службі зовнішньої розвідки України чи розвідувальному органі Міністерства оборони України — за рішенням керівників відповідних підрозділів або військово-лікарської комісії Служби зовнішньої розвідки України чи розвідувального органу Міністерства оборони України відповідно;

проходити підготовку до військової служби, військову службу і виконувати військовий обов'язок у запасі;

виконувати правила військового обліку, встановлені законодавством.

Резервісти зобов'язані прибувати до військової частини, в якій вони проходять службу у військовому резерві, за викликом командира цієї військової частини.

11. Жінки, які придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком і закінчили заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої або вищої освіти та здобули медичну або

4 001252 47135 03022

фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю на військовий облік військовозобов'язаних.

Жінки, які мають спеціальність та/або професію, споріднену з відповідною військово-обліковою спеціальністю, визначеною в переліку, затвердженому Міністерством оборони України, та придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком, крім зазначених в абзаці першому цієї частини, беруться на військовий облік військовозобов'язаних за їх бажанням.

12. Жінки, які перебувають на військовому обліку, можуть бути призвані на військову службу чи залучені для виконання робіт із забезпечення оборони держави у воєнний час в добровільному порядку. У мирний час жінки можуть бути прийняті на військову службу та службу у військовому резерві тільки в добровільному порядку (за контрактом).

Жінки виконують військовий обов'язок на рівних засадах із чоловіками (за винятком випадків, передбачених законодавством з питань охорони материнства та дитинства, а також заборони дискримінації за ознакою статі), що включає прийняття в добровільному порядку (за контрактом) та призов на військову службу, проходження військової служби, проходження служби у військовому резерві, виконання військового обов'язку в запасі та дотримання правил військового обліку";

2) у статті 2:

абзац другий частини першої викласти в такій редакції:

"громадянами України — у добровільному порядку (за контрактом), за направленням або за призовом";

абзац другий частини шостої викласти в такій редакції:

"базова військова служба";

частину сьому викласти в такій редакції:

"7. Базову військову службу проходять громадяни України віком до 25 років відповідно до законів України у Збройних Силах України та інших військових формуваннях з метою здобуття військово-облікової спеціальності, набуття практичних навичок і умінь для збройного захисту Вітчизни. Зазначені громадяни України можуть обирати рік та період проходження базової військової служби до досягнення 25 років";

у частині тринадцятій слова "які приписуються до призовних дільниць" замінити словами "які перебувають на військовому обліку";

3) частину шосту статті 4 виключити;

4) у статті 5:

частину другу доповнити абзацом такого змісту:

"Військове звання "рекрут" є військовим званням осіб рядового складу (крім курсантів закладів фахової передвищої військової освіти, вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти), які проходять випробування при прийнятті на військову службу за контрактом до закінчення випробування, проходять базову військову службу або призвані на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період протягом строку підготовки до військової служби";

частину п'яту викласти в такій редакції:

"5. Присвоєння військових звань та пониження у військовому званні військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, переатестація осіб, які мають спеціальні звання або класні чини, для присвоєння військових звань здійснюються в порядку, визначеному статутами Збройних Сил України, положеннями про проходження військової служби, положеннями про проходження громадянами України служби у військовому резерві. Військові звання присвоюються довічно. Позбавлення військових звань та поновлення у військовому званні здійснюється за рішенням суду";

5) у статті 6:

у частині другій слова "та Службою зовнішньої розвідки України" замінити словами "Управлінням державної охорони України та розвідувальними органами України";

у частині третій слова "визначається Генеральним штабом Збройних Сил України" замінити словами "затверджується Міністерством оборони України, Міністерством внутрішніх справ України";

у частині четвертій слова "та Службі зовнішньої розвідки України" замінити словами "Управлінні державної охорони України та розвідувальних органах України";

частину п'яту викласти в такій редакції:

"5. Військові посади, передбачені штатами воєнного часу, при переведенні Збройних Сил України, інших військових формувань, Служби безпеки України та розвідувальних органів України на організацію і штати воєнного часу укомплектовуються військовослужбовцями, резервістами або військовозобов'язаними";

6) у статті 7:

частину шосту після слів "Службою зовнішньої розвідки України" доповнити словами "розвідувальним органом Міністерства оборони України";

частину сьому після слів "Службою зовнішньої розвідки України" доповнити словами "розвідувальним органом Міністерства оборони України";

7) у статті 8:

у частині першій після слів "допризовну підготовку" доповнити словами "базову загальновійськову підготовку";

частину третю викласти в такій редакції:

"3. Порядок організації та проведення допризовної підготовки визначається Положенням про допризовну підготовку, яке затверджується Кабінетом Міністрів України";

в частині четвертій слова "та підготовки призовників з військово-технічних спеціальностей" виключити;

8) доповнити статтею 10^1 такого змісту:

"Стаття 10^1. Базова загальновійськова підготовка

1. Базова загальновійськова підготовка проводиться з метою здобуття громадянами України військово-облікової спеціальності, навичок і умінь, необхідних для виконання конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

2. Базова загальновійськова підготовка проводиться у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, навчальних частинах (центрах) Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних органів спеціального призначення та Державної спеціальної служби транспорту, а також у закладах фахової передвищої та вищої освіти всіх форм власності.

Для проведення базової загальновійськової підготовки залучаються громадські організації та об'єднання, у тому числі ветеранські.

3. Порядок проведення базової загальновійськової підготовки визначаються цим Законом та нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України.

4. Базова загальновійськова підготовка включається до навчальних планів закладів фахової передвищої та вищої освіти всіх форм власності як окрема навчальна дисципліна.

5. Під час практичних занять, передбачених навчальними планами базової загальновійськової підготовки, на громадян України, які проходять таку підготовку, поширюються права та обов'язки встановлені законами для військовозобов'язаних, призваних на навчальні (перевірочні) збори.

6. Громадяни України, які пройшли базову загальновійськову підготовку, беруться на військовий облік військовозобов'язаних в територіальних центрах комплектування за місцем проживанням";

9) частину шосту викласти в такій редакції:

“6. Громадяни України, які не атестовані для присвоєння військового звання офіцерського складу після закінчення закладу вищої освіти і не проходили військову службу, підлягають направленню для проходження базової військової служби з урахуванням, за можливості, фаху, який вони здобули у закладі вищої освіти, або за спорідненими військово-обліковими спеціальностями”;

10) назву глави III викласти в такій редакції:

“Глава III ВЗЯТТЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ НА ВІЙСЬКОВИЙ ОБЛІК, НАПРАВЛЕННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ БАЗОВОЇ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ, ПРИЗОВ І ПРИЙНЯТТЯ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ”;

11) статтю 14 викласти в такій редакції:

“Стаття 14. Взяття громадян України на військовий облік призовників

1. Взяття громадян України на військовий облік призовників проводиться з метою визначення наявних людських ресурсів, ступеня їх придатності до військової служби, встановлення освітнього рівня, здобутої спеціальності або професії, рівня фізичної підготовки, вивчення особистих якостей.

2. Взяття громадян України на військовий облік призовників здійснюється у районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки за місцем проживання.

3. Щороку протягом січня березня беруться на облік громадяни України чоловічої статі, яким у рік взяття на військовий облік виповнюється 17 років.

4. Не підлягають взяттю на військовий облік призовників громадяни України, які відбувають покарання в установах виконання покарань або до яких застосовано примусові заходи медичного характеру.

5. Органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, заклади освіти незалежно від підпорядкування і форми власності щороку у строки та в порядку, встановлені Кабінетом Міністрів України, зобов’язані подавати до відповідних районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки списки громадян України, які підлягають взяттю на військовий облік призовників.

6. Для взяття на військовий облік призовників громадяни України зобов’язані особисто прибути до відповідного районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки в строк, зазначений у повістці, та подати необхідні документи, перелік яких установлюється Міністерством оборони України.

7. Для взяття на військовий облік у відповідних районних (міських) центрах комплектування та соціальної підтримки утворюються комісії з питань взяття на військовий облік у такому складі:

голова комісії керівник відповідного районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки;

члени комісії:

представник районної державної адміністрації, виконавчого органу міської ради (структурного органу освіти);

представник уповноваженого підрозділу територіального органу Національної поліції України, який проводить роботу з неповнолітніми;

лікар, який організовує роботу медичних працівників з медичного огляду громадян України, які підлягають взяттю на військовий облік;

психолог відповідного державного (комунального) закладу, розташованого на території району (міста);

секретар комісії.

8. Персональний склад районної (міської) комісії з питань взяття на військовий облік (основний та резервний), персональний склад лікарів-спеціалістів, які залучаються для проведення медичного огляду допризовників (основний та резервний), порядок проведення приписки затверджуються щороку головою районної державної адміністрації (міським головою).

9. На районні (міські) комісії з питань взяття на військовий облік покладаються:

організація і проведення медичного огляду допризовників, які викликаються на комісію, визначення їх придатності для військової служби;

виявлення і попередній відбір кандидатів для направлення до вступу на навчання у закладах фахової передвищої військової освіти, вищих військових навчальних закладах або військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти;

направлення для медичного огляду до комісії з питань направлення для проходження базової військової служби Автономної Республіки Крим, обласних, Київської або Севастопольської міських комісій громадян України, яких визнано непридатними до військової служби за станом здоров'я, та таких, що виявили незгоду з результатами медичного огляду;

прикріплення до закладів охорони здоров'я за місцем проживання громадян України, яких визнано під час взяття на військовий облік тимчасово непридатними до військової служби за станом здоров'я, та таких, що потребують обстеження або медичного нагляду. Відвідування

закладів охорони здоров'я згідно з рішенням комісії з питань взяття на військовий облік для громадян-допризовників обов'язкове;

прикріплення до відповідних закладів освіти громадян України, які мають низьку освітню підготовку або не володіють чи недостатньо володіють державною мовою;

організація роботи з вивчення особистості призовників, їх морально-ділових якостей та сімейного стану;

10. За результатами медичного огляду громадянина України і з урахуванням рівня його освітньої підготовки, особистих якостей, роду діяльності та спеціальності комісія з питань взяття на військовий облік може прийняти одне з таких рішень:

придатний для військової служби та попередньо призначений до служби у Збройних Силах України чи іншому військовому формуванні;

тимчасово непридатний до військової служби, потребує лікування;

підлягає направленню на додаткове медичне обстеження та проведення повторного медичного огляду (із зазначенням дати проведення);

непридатний до військової служби;

направлення до відповідних правоохоронних органів матеріалів на громадян України, які ухиляються від взяття на військовий облік.

11. Громадянам України, які взяті на військовий облік і визнані придатними чи тимчасово непридатними до військової служби, видаються військово-облікові документи, роз'яснюються права та обов'язки, правила військового обліку та відповідальність за порушення цих правил.";

12) статтю 15 викласти в такій редакції:

"Стаття 15. Направлення громадян України для проходження базової військової служби

1. Для проходження базової військової служби направляються придатні для цього за станом здоров'я громадяни України чоловічої статі, яким до дня відправлення на базову військову службу виповнилося 18 років, та старші особи, які не досягли 25-річного віку.

2. Громадяни України, які перебувають на військовому обліку призовників, в добровільному порядку можуть бути прийняті на військову службу за контрактом на умовах, передбачених частиною першою статті 20 цього Закону, та в порядку, визначеному положеннями про проходження військової служби громадянами України.

3. Направлення громадян України для проходження базової військової служби включає:

прибуття на медичний огляд, професійно-психологічний відбір та засідання комісії з питань направлення для проходження базової військової служби;

проходження медичного огляду (у тому числі, за необхідності, направлення на додаткове медичне обстеження);

проведення професійно-психологічного відбору;

засідання комісії з питань направлення для проходження базової військової служби.

4. Організація направлення громадян України для проходження базової військової служби здійснюється міськими (районними) державними адміністраціями (виконавчими органами міських рад) у взаємодії з відповідними районними (міськими) територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки та органами місцевого самоврядування.

5. Порядок організації підготовки та направлення громадян України на базову військову службу визначається цим Законом та нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України.

7. Строки направлення та чисельність громадян України, які можуть пройти базову військову службу та обсяги видатків для її проведення, визначаються Кабінетом Міністрів України.

9. Керівники підприємств, установ, організацій і закладів освіти незалежно від підпорядкування та форм власності сприяють прибуттю громадян України до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки (збірних пунктів).

11. Поважними причинами неприбуття громадян України на збірні пункти у строк, установлений територіальним центром комплектування та соціальної підтримки, які підтверджені відповідними документами, визнаються:

перешкода стихійного характеру, хвороба призовника або інші обставини, які позбавили його можливості особисто прибути у зазначені пункт і строк;

смерть його близького родича (батьків, дружини, дитини, рідних брата, сестри, діда, баби) або близького родича його дружини.

12. Під час дії воєнного стану направлення для проходження базової військової служби здійснюється на підставі Указу Президента України";

13) статтю 16 викласти в такій редакції:

"Стаття 16. Комісії з питань направлення для проходження базової військової служби

1. Для направлення громадян України для проходження базової військової служби в районах (містах) утворюються комісії з питань направлення для проходження військової служби (далі – районна (міська) комісія) у такому складі:

голова комісії заступник голови районної державної адміністрації (міського голови);

члени комісії:

керівник відповідного районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки;

заступник керівника структурного підрозділу освіти районної державної адміністрації (підрозділу освіти виконавчого органу міської ради);

заступник керівника уповноваженого підрозділу територіального органу Національної поліції України, який проводить роботу з неповнолітніми;

лікар, який організовує роботу медичних працівників з медичного огляду призовників;

психолог відповідного державного (комунального) закладу, розташованого на території району (міста);

представники Збройних Сил України та інших військових формувань, громадських організацій, підприємств, установ і організацій за попереднім узгодженням з головою комісії;

секретар комісії.

2. Персональний склад районної (міської) комісії (основний та резервний), персональний склад лікарів-спеціалістів, які залучаються для проведення медичного огляду призовників (основний та резервний), графік засідань комісії, порядок проведення та забезпечення заходів з організації направлення громадян України для проходження базової військової служби затверджуються головою районної державної адміністрації (міським головою).

3. На районні (міські) комісії покладається:

організація медичного огляду та направлення громадян України для проходження базової військової служби з призначенням їх для служби у Збройних Силах України чи іншому військовому формуванні;

надання відстрочки від направлення на базову військову службу;

взяття громадян України на облік військовозобов'язаних;

направлення громадян України, які виявили бажання вступити до закладів фахової передвищої військової освіти, вищих військових навчальних закладів або військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, для проходження випробувань та складання вступних іспитів або прийняття рішення про відмову в такому направленні;

направлення до закладів охорони здоров'я за місцем проживання (перебування) громадян, яких визнано тимчасово непридатними до військової служби;

організація роботи з вивчення особистостей громадян України, їх морально-ділових якостей та сімейного стану.

направлення до відповідних правоохоронних органів матеріалів на громадян України, які ухиляються від направлення для проходження базової військову службу;

внесення на розгляд комісії вищого рівня клопотань щодо надання громадянам України відстрочок від направлення на базову військову службу у випадках, не передбачених законодавством України.

4. У разі втрати (зміни) підстав щодо надання громадянам України відстрочки від призову на військову службу, передбачених законодавством України, призовна комісія може скасувати (змінити) раніше прийняте нею рішення на підставі листа начальника тимчасової адміністрації збірного пункту, в якому зазначено, з яких причин громадянин України підлягає поверненню. Усіх громадян, яких було повернуто із збірного пункту, керівники районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки вдруге викликають на відповідну комісію для вирішення питання про їх призов на військову службу.

5. Рішення комісії може бути оскаржено громадянином України до комісії вищого рівня або до суду в порядку, передбаченому законом.

6. Для керівництва і контролю за діяльністю районних (міських) комісій в Автономній Республіці Крим, областях та місті Києві та Севастополі утворюються відповідно комісія Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські комісії (далі комісія вищого рівня). Персональний склад комісії вищого рівня (основний та резервний), персональний склад лікарів-спеціалістів, які залучаються для проведення медичного огляду призовників (основний та резервний) порядок проведення та забезпечення роботи з організації направлення громадян України для проходження військової служби затверджуються відповідно Головою Ради міністрів Автономної Республіки Крим та головами обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Комісія вищого рівня Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські призовні комісії утворюються в такому складі:

голова комісії — заступник Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим, заступник голови обласної (Київської та Севастопольської міської) державної адміністрації;

члени комісії:

керівник територіального центру комплектування та соціальної підтримки Автономної Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя;

заступник керівника органу освіти і науки Автономної Республіки Крим, заступник керівника структурного підрозділу освіти і науки обласної (Київської та Севастопольської міської) державної адміністрації;

заступник керівника відповідного територіального органу Національної поліції України;

лікар, який організовує роботу медичних працівників з медичного огляду призовників;

психолог відповідного державного (комунального) закладу, розташованого на території Автономної Республіки Крим, області та міста Києва;

представники Збройних Сил України та інших військових формувань, громадських організацій, підприємств, установ і організацій за попереднім погодженням з головою комісії;

секретар комісії.

7. На комісію вищого рівня Автономної Республіки Крим, обласні, Київську та Севастопольську міські комісії покладаються:

керівництво діяльністю районних (міських) комісій;

організація медичного огляду громадян України, які визнані районними (міськими) комісіями з питань взяття на військовий облік або районними (міськими) комісіями непридатними або тимчасово непридатними до військової служби за станом здоров'я, та громадян України, які заявили про незгоду з результатами медичного огляду чи рішеннями районних (міських) комісій з питань взяття на військовий облік або районних (міських) комісій, а також громадян, які направлені для проходження базової військової служби безпосередньо перед їх відправленням до місць служби;

перевірка підстав щодо надання відстрочки або звільнення громадян України від проходження базової військової служби;

контроль за обґрунтованим призначенням призовників для служби у Збройних Силах України чи іншому військовому формуванні з

урахуванням їх освіти, досвіду, здібностей, інтересів та особистих можливостей;

розгляд скарг громадян на рішення та дії районних (міських) комісій.

8. Комісія вищого рівня Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські комісії мають право переглядати та змінювати рішення відповідних районних (міських) комісій та рішень районних (міських) комісій з питань взяття на військовий облік стосовно громадян України, визнаних непридатними до військової служби за станом здоров'я.

9. Рішення комісії вищого рівня Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських комісій може бути оскаржено до суду в порядку, передбаченому законом";

14) статтю 17 виключити;

15) статтю 18 викласти в такій редакції:

"Стаття 18. Звільнення від проходження базової військової служби

1. Від проходження базової військової служби звільняються призовники:

які визнані особами з інвалідністю або за станом здоров'я непридатними до військової служби;

які пройшли базову загальновійськову підготовку або військову службу;

які до набуття громадянства України пройшли військову службу в інших державах";

16) статтю 18^1 виключити;

17) частину першу статті 19 викласти в такій редакції:

"1. Військовослужбовці, які проходять кадрову військову службу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, громадяни, які перебувають на військовому обліку та мають вищу, фахову передвищу, професійну (професійно-технічну), повну або базову загальну середню освіту і не проходили базову військову службу, військовозобов'язані, а також жінки, які не перебувають на військовому обліку і вирішили вступити на військову службу за контрактом, укладають контракт про проходження військової служби за контрактом з додержанням умов, передбачених статтею 20 цього Закону";

18) у статті 20:

у частині першій:

в абзаці другому слова "проходять строкову військову службу або" замінити словами "пройшли базову військову службу, проходять";

в абзаці третьому слова "проходять строкову військову службу або" виключити;

у частині другій слова "військовослужбовців строкової служби, які прослужили не менше шести місяців" виключити;

у частині третій:

абзац другий викласти в такій редакції:

"Особи офіцерського складу, зазначені в абзаці першому цієї частини:

не пізніше шести місяців з дня припинення чи скасування воєнного стану проходять курс військової підготовки за напрямом, що відповідає профілю службової діяльності;

не пізніше п'яти років з дня припинення чи скасування воєнного стану здобувають освітній ступень вищої освіти не нижче бакалавра";

доповнити новим абзацом такого змісту:

"У разі невиконання вимог, визначених в абзацах другому — четвертому цієї частини, особи офіцерського складу, зазначені в абзаці першому цієї частини, звільняються з військової служби у зв'язку із систематичним невиконанням умов контракту військовослужбовцем";

19) у статті 20^2:

пункт 3 частини третьої доповнити словами "Управління державної охорони України";

у частині шостій:

пункт 1 після слова та цифри "пункту 2" доповнити словами та цифрою "та підпункту "е" пункту 3";

пункт 2 викласти в такій редакції:

"2) громадян призовного віку, які до укладення контракту не проходили військову службу:

у мирний час та під час особливого періоду (крім періодів проведення мобілізації та дії воєнного стану) — направляються для подальшого проходження базової військової служби до Збройних Сил України та інших військових формувань (крім Служби безпеки України, розвідувальних органів України, Управління державної охорони України та Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України), а за наявності підстав, визначених підпунктами "б", "г", "е", "ж" чи "л"

пункту 1, підпункту "б", "г", "е" пункту 2 частини п'ятої статті 26 цього Закону звільняються з військової служби;

під час проведення мобілізації та дії воєнного стану — направляються для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, а за наявності підстав, визначених підпунктами "б", "в" чи "г" пункту 3 частини п'ятої статті 26 цього Закону звільняються з військової служби";

в абзаці третьому пункту 3 слова "Служби зовнішньої розвідки України" замінити словами "розвідувальних органів України";

пункт 4 виключити;

20) статтю 21 викласти в такій редакції:

"Стаття 21. Матеріальне забезпечення громадян України у зв'язку з призовом або прийняттям на військову службу

1. Громадянам України, які звільняються з роботи у зв'язку з направленням для проходження базової військової служби, призовом або прийняттям на військову службу, виплачується вихідна допомога в розмірі двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня календарного року.

2. Громадяни України для виконання обов'язків, пов'язаних із взяттям на військовий облік, направленням для проходження базової військової служби, призовом або прийняттям на військову службу, а також особи, які направляються центрами рекрутингу, центрами надання адміністративних послуг, центрами зайнятості, відповідними районними (міськими) територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки, Центральним управлінням або регіональним органом Служби безпеки України, відповідними підрозділами Служби зовнішньої розвідки України або розвідувального органу Міністерства оборони України на медичний огляд (медичне обстеження в амбулаторних чи стаціонарних умовах), лікування, звільняються від роботи на час, необхідний для виконання зазначених обов'язків та перебування в лікувальному закладі охорони здоров'я, із збереженням за ними місця роботи, займаної посади і середньої заробітної плати.

3. Перевезення громадян України, пов'язані з направленням для проходження базової військової служби або призовом на військову службу, до місця служби та їх харчування в дорозі здійснюються за рахунок коштів, передбачених у Державному бюджеті України на утримання Міністерства оборони України та інших центральних органів виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють керівництво відповідними військовими формуваннями, до яких направляються військовослужбовці.

4. Перевезення громадян, прийнятих на військову службу за контрактом, до місця служби здійснюються за рахунок коштів, передбачених у Державному бюджеті України на утримання Міністерства оборони України та інших центральних органів виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють керівництво відповідними військовими формуваннями, в яких проходять військову службу військовослужбовці";

21) частину третю статті 21^1 після слів "звертаються до" доповнити словами "центрів рекрутингу, центрів надання адміністративних послуг, центрів зайнятості";

22) частину третю статті 21^2 після слів "за власним бажанням" доповнити словами "якщо інше не передбачено контрактом";

23) статтю 23 викласти в такій редакції:

"Стаття 23. Строки військової служби

1. Строки базової військової служби в календарному обчисленні встановлюються в мирний час — до 5 місяців, з яких до 3 місяців здійснюється базова загальновійськова підготовка, до 2 місяців — фахова підготовка;

під час дії воєнного стану — на строки визначені у відповідному Указі Президента України.

2. Для громадян України, які приймаються на військову службу за контрактом та призначаються на посади, установлюються такі строки військової служби в календарному обчисленні:

для осіб рядового складу — 3 роки;

для осіб сержантського і старшинського складу — від 3 до 5 років;

для курсантів закладів фахової передвищої військової освіти, вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти — час навчання у закладі фахової передвищої військової освіти, вищому військовому навчальному закладі або військовому навчальному підрозділі закладу вищої освіти;

для військовослужбовців, які закінчили заклади фахової передвищої військової освіти, вищі військові навчальні заклади, військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти та здобули рівень фахової передвищої військової освіти за програмою підготовки для проходження військової служби на посадах осіб сержантського і старшинського складу, — 5 років;

для осіб офіцерського складу з числа:

військовослужбовців, які закінчили вищі військові навчальні заклади, військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти за програмою підготовки для проходження військової служби на посадах осіб офіцерського складу та оволоділи:

спеціальностями льотного складу авіації — 10 років;

4 001232 47135 03036

іншими спеціальностями — 5 років;

громадян, яким первинне військове звання присвоєно після проходження повного курсу військової підготовки за програмою підготовки офіцерів запасу або в порядку атестування осіб до присвоєння первинних військових звань офіцерського складу запасу, — від 2 до 5 років;

інших громадян — від 1 до 5 років.

3. Для осіб, які приймаються на військову службу за контрактом в особливий період та призначаються на посади, крім осіб, зазначених в абзаці другому цієї частини, строки військової служби в календарному обчисленні встановлюються відповідно до частини другої цієї статті.

Для військовослужбовців військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, які під час дії особливого періоду вислужили не менше 2 місяців, осіб, звільнених з військової служби під час дії особливого періоду, які приймаються на військову службу за контрактом в особливий період, строк військової служби в календарному обчисленні встановлюється один рік або на строки, визначені частиною четвертою цієї статті. Строк проходження військової служби для таких військовослужбовців може бути продовжено за новими контрактами на один рік або на строки, визначені частиною четвертою цієї статті. У разі закінчення особливого періоду або оголошення рішення про демобілізацію дія таких контрактів припиняється достроково.

Під час дії воєнного стану для осіб, які приймаються на військову службу за контрактом та військовослужбовців військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, строк військової служби може встановлюватися на час до оголошення рішення про демобілізацію або на строки, визначені частиною другою цієї статті.

Під час дії воєнного стану для осіб (крім осіб офіцерського складу), які приймаються на військову службу за контрактом, із числа громадян віком від 18 до 25 років, строк військової служби встановлюється 1 рік.

Для військовозобов'язаних, які проходили безперервну військову службу під час дії правового режиму воєнного стану протягом 36 місяців та були звільненні зі служби у запас та які приймаються на військову службу за контрактом, строк військової служби встановлюється шість місяців або на строки, визначені частиною четвертою цієї статті. Строк проходження військової служби для таких військовослужбовців може бути продовжено за новими контрактами на шість місяців або на строки, визначені частиною четвертою цієї статті. У разі закінчення особливого періоду або оголошення рішення про демобілізацію дія таких контрактів припиняється достроково.

4. Строк проходження військової служби може бути продовжено за новим контрактом до досягнення граничного віку перебування на військовій службі:

для військовослужбовців, які проходять військову службу на посадах рядового складу, — на 3 роки;

для військовослужбовців, які проходять військову службу на посадах сержантського і старшинського складу,   на строк від 3 до 5 років;

для осіб офіцерського складу — на строк від 5 до 10 років.

Для осіб офіцерського складу, які мають право на пенсію за вислугу років, за їх бажанням строк проходження військової служби за новим контрактом може бути продовжено на строк від 2 до 10 років, але не більше ніж до досягнення граничного віку перебування на військовій службі.

Під час дії особливого періоду для військовослужбовців за їх бажанням строк проходження військової служби за новим контрактом може бути продовжено на строк від 1 до 10 років, але не більше ніж до досягнення граничного віку перебування на військовій службі.

5. Особам офіцерського складу, яким до досягнення граничного віку перебування на кадровій військовій службі залишилося менше 5 років, при переході на військову службу за контрактом тривалість дії першого контракту визначається строком, який залишився до досягнення ними встановленого граничного віку перебування на військовій службі.

7. Для громадян України, які призвані на військову службу, встановлюються такі строки військової служби в календарному обчисленні:

для осіб офіцерського складу, які проходять військову службу за призовом,   до 18 місяців;

для військовослужбовців, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період,   до строків, визначених рішенням Президента України, у тому числі у зв'язку із закінченням особливого періоду або оголошенням демобілізації;

для військовослужбовців, які проходять військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, — на строки, визначені рішенням Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України.

8. До строку військової служби не зараховується час відбування військовослужбовцями покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні.

9. Під час дії особливого періоду:

1) для військовослужбовців, у яких закінчився строк військової служби, встановлений цією статтею, військова служба продовжується понад встановлені строки:

на період проведення мобілізації, крім випадків, визначених пунктами "б", "в", "г", "ґ", "д", "е" частини третьої статті 26 цього Закону;

до дня завершення виконання завдань в інтересах оборони України, безпосередньої участі у веденні воєнних (бойових) дій, у тому числі на території проведення антитерористичної операції, а також у районах здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії держави, що формально чи фактично є учасником воєнних дій проти України;

на період дії воєнного стану, крім випадків, визначених пунктами "б", "в", "г", "д", "є" частини третьої статті 26 цього Закону;

2) для військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом, дія контракту продовжується понад встановлені строки:

на період проведення мобілізації, крім випадків, визначених пунктом 3 частини п'ятої статті 26 цього Закону;

до дня завершення виконання завдань в інтересах оборони України, безпосередньої участі у веденні воєнних (бойових) дій, у тому числі на території проведення антитерористичної операції, а також у районах здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії держави, що формально чи фактично є учасником воєнних дій проти України;

на період дії воєнного стану, крім випадків, визначених пунктом 3 частини п'ятої статті 26 цього Закону.

В особливий період, крім періодів мобілізації та дії воєнного стану, військова служба для військовослужбовців, строк контракту яких закінчився, може бути продовжена за новими контрактами на строки, визначені частиною четвертою цієї статті.

10. Для потреб Збройних Сил України та інших військових формувань (крім Служби зовнішньої розвідки України) військовослужбовцям військової служби за контрактом з числа громадян України, які під час проходження військової служби були визнані військово-лікарськими комісіями непридатними до військової служби за станом здоров'я за наслідками захворювань, поранень (травм, контузій, каліцтв), одержаних під час захисту Вітчизни, що призвело до встановлення їм інвалідності, часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності (крім розумових, сенсорних, психологічних вад, розладів психіки, поведінки та інших захворювань, визначених Міністерством оборони України та іншими центральними органами виконавчої влади, які відповідно до

закону здійснюють керівництво військовими формуваннями), за їх зверненням може бути продовжено військову службу до закінчення строку контракту з можливістю укладення нового контракту, але не більше ніж до досягнення граничного віку перебування на військовій службі.

Порядок продовження військової служби (дії контракту) таким військовослужбовцям визначається відповідними положеннями про проходження громадянами України військової служби та іншими нормативно-правовими актами Міністерства оборони України, інших центральних органів виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють керівництво військовими формуваннями, якщо інше не передбачено законом.

Перелік посад, що можуть бути заміщені такими військовослужбовцями, визначається Міністерством оборони України та іншими центральними органами виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють керівництво військовими формуваннями";

24) у частині першій статті 24:

пункт 1 викласти в такій редакції:

"1) день відправлення у військову частину з територіального центру комплектування та соціальної підтримки (збірного пункту) - для громадян, направлених для проходження базової військової служби";

в пункті 4 слова "відповідного підрозділу Служби зовнішньої розвідки України" замінити словами "відповідних підрозділів Служби зовнішньої розвідки України та розвідувального органу Міністерства оборони України";

пункт 6 після слів "територіального центру комплектування та соціальної підтримки" доповнити словами "або Центрального управління або регіонального органу Служби безпеки України, відповідних підрозділів Служби зовнішньої розвідки України та розвідувального органу Міністерства оборони України";

25) у статті 25:

в частині одинадцятій:

абзац другий виключити;

в абзаці п'ятому слова "строкової військової служби" замінити словами "базової військової служби";

абзац сьомий виключити;

у частині дванадцятій слова "чоловічої статі" виключити;

частину тринадцяту викласти в такій редакції:

"13. Контракт про проходження військової служби (навчання) розривається достроково, а курсанти жіночої статі, відраховані з закладів

фахової передвищої військової освіти, вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти через небажання продовжувати навчання (за власним бажанням) або через недисциплінованість, систематичне невиконання умов контракту військовослужбовцем, невиконання освітньої програми (індивідуального навчального плану — за його наявності) та в разі їх відмови від подальшого проходження військової служби на посадах осіб офіцерського, сержантського або старшинського складу після закінчення відповідно закладу фахової передвищої військової освіти, вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу закладу вищої освіти:

1) у мирний час та під час дії особливого періоду (крім періодів проведення мобілізації та дії воєнного стану) звільняються з військової служби та направляються до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки за місцем проживання для взяття на військовий облік;

2) під час проведення мобілізації та дії воєнного стану вважаються такими, що проходять військову службу за призовом, та направляються до військових частин для подальшого проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період";

26) статтю 26 викласти в такій редакції:

"Стаття 26. Звільнення з військової служби

1. Звільнення військовослужбовців з військової служби здійснюється:

а) у запас, якщо військовослужбовці не досягли граничного віку перебування в запасі і за станом здоров'я придатні до військової служби або під час дії воєнного стану визнані військово-лікарськими комісіями непридатними за станом здоров'я до військової служби з переоглядом через 6—12 місяців;

б) у відставку, якщо військовослужбовці досягли граничного віку перебування в запасі або визнані військово-лікарськими комісіями непридатними за станом здоров'я до військової служби.

2. Військовослужбовці, які проходять базову військову службу звільняються зі служби на підставах:

а) у зв'язку із закінченням встановлених строків військової служби — у строки, визначені Кабінетом Міністрів України (під час дії воєнного стану — Указом Президента України);

б) за станом здоров'я — на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії про непридатність до військової служби;

в) через сімейні обставини або з інших поважних причин, перелік яких визначається частиною дванадцятою цієї статті (якщо

військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу);

г) у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком суду, яким призначено покарання у виді позбавлення волі.

3. Військовослужбовці, які проходять військову службу за призовом осіб офіцерського складу, звільняються із служби на підставах:

а) у зв'язку із закінченням встановлених строків військової служби;

б) за станом здоров'я — на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії про непридатність до військової служби;

в) через сімейні обставини або з інших поважних причин, перелік яких визначається частиною дванадцятою цієї статті (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу);

г) у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком суду, яким призначено покарання у виді позбавлення волі, обмеження волі або позбавлення військового звання (крім позбавлення військового звання у період дії воєнного стану);

д) у зв'язку з настанням особливого періоду та небажанням продовжувати військову службу військовослужбовцем-жінкою, яка має дитину (дітей) віком до 18 років;

е) у зв'язку з припиненням громадянства України;

є) у зв'язку із звільненням з полону (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу та/або проти них не порушено кримінальне провадження, передбачене законами України);

ж) у зв'язку з обранням народним депутатом України, депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

з) у зв'язку з закінченням строку служби (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу) — у разі безперервної служби під час дії воєнного стану протягом 36 місяців.

4. Військовослужбовці, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, звільняються з військової служби на підставах:

1) під час дії особливого періоду (крім періоду дії воєнного стану):

а) у строки, визначені Указом Президента України (у строки, визначені рішенням Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України, — для військовослужбовців, які проходять військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період);

б) за станом здоров'я — на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії про непридатність до військової служби, за винятком випадків, визначених положеннями про проходження громадянами України військової служби;

в) за віком - у разі досягнення граничного віку перебування на військовій службі;

г) через сімейні обставини або інші поважні причини, перелік яких визначається частиною дванадцятою цієї статті (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу);

д) у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком суду, яким призначено покарання у виді позбавлення волі, обмеження волі або позбавлення військового звання;

е) у зв'язку із звільненням з полону (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу та/або проти них не порушено кримінальне провадження, передбачене законами України);

ж) у зв'язку з обранням народним депутатом України, депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

2) під час воєнного стану:

а) за віком — у разі досягнення граничного віку перебування на військовій службі;

б) за станом здоров'я:

на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії про непридатність до військової служби або про непридатність до військової служби з переоглядом через 6—12 місяців;

за наявності інвалідності I чи II групи (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу);

в) у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком суду, яким призначено покарання у виді позбавлення волі або обмеження волі;

г) через сімейні обставини або з інших поважних причин, перелік яких визначається частиною дванадцятою цієї статті (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу);

ґ) у зв'язку із проведенням організаційних заходів у розвідувальних органах України, Службі безпеки України — у разі неможливості їх використання на службі;

д) у зв'язку із звільненням з полону (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу та/або проти них не порушено кримінальне провадження, передбачене законами України);

е) у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів — у разі неможливості їх використання на службі (для осіб вищого офіцерського складу);

ж) у зв'язку з обранням народним депутатом України, депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

з) у зв'язку з закінченням строку служби (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу) — у разі безперервної служби під час дії воєнного стану протягом 36 місяців.

Військовослужбовці кадрового складу розвідувальних органів України, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, крім підстав передбачених цією частиною, можуть бути звільнені з військової служби на підставах передбачених частиною другою статті 36 Закону України "Про розвідку".

5. Контракт припиняється (розривається), а військовослужбовці, які проходять військову службу за контрактом, звільняються з військової служби на підставах:

1) у мирний час:

а) у зв'язку із закінченням строку контракту;

б) за станом здоров'я — на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії про непридатність до військової служби, за винятком випадків, визначених положеннями про проходження громадянами України військової служби;

в) за віком — у разі досягнення граничного віку перебування на військовій службі;

г) у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів — у разі неможливості їх використання на службі;

ґ) через сімейні обставини або з інших поважних причин, перелік яких визначається частиною дванадцятою цієї статті (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу);

д) через службову невідповідність;

е) у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком суду, яким призначено покарання у виді позбавлення волі, обмеження волі, позбавлення військового звання чи позбавлення права займати певні посади;

ж) у зв'язку із систематичним невиконанням умов контракту командуванням (за бажанням військовослужбовця);

з) у зв'язку із систематичним невиконанням умов контракту військовослужбовцем;

и) у зв'язку з набранням законної сили судовим рішенням, яким військовослужбовця притягнуто до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення та накладено стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

і) у зв'язку з неможливістю призначення на іншу посаду у разі прямого підпорядкування близькій особі;

ї) у зв'язку із встановленням за результатами спеціальної перевірки відомостей, які не відповідають установленим законодавством вимогам для зайняття посади;

й) у зв'язку із застосуванням заборони, передбаченої частинами третьою або четвертою статті 1 Закону України "Про очищення влади";

к) у зв'язку із закінченням особливого періоду або оголошенням демобілізації та небажанням продовжувати військову службу за новим контрактом військовослужбовцями, які проходили військову службу за контрактом, укладеним на умовах, передбачених абзацом другим частини третьої статті 23 цього Закону;

л) у зв'язку з припиненням громадянства України;

м) у зв'язку з встановленням невідповідності військовослужбовця вимогам проходження військової служби, визначеним частиною шостою статті 20^{-2} цього Закону, чи визнанням його таким, що не пройшов випробування, встановлене частиною першою статті 21^{-2} цього Закону;

н) у зв'язку з набранням законної сили судовим рішенням про визнання активів військовослужбовця чи активів, набутих за його дорученням іншими особами або в інших передбачених статтею 290 Цивільного процесуального кодексу України випадках, необґрунтованими та їх стягнення в дохід держави;

о) у зв'язку з відкликанням мандата на право здійснення військової капеланської діяльності;

п) за угодою сторін — у разі набуття військовослужбовцем права на пенсію за вислугу років;

р) у зв'язку з обранням народним депутатом України, депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

2) під час дії особливого періоду (крім періодів проведення мобілізації та дії воєнного стану):

а) у зв'язку із закінченням строку контракту;

б) за станом здоров'я — на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії про непридатність до військової служби, за винятком

випадків, визначених положеннями про проходження громадянами України військової служби;

в) за віком — у разі досягнення граничного віку перебування на військовій службі;

г) у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів — у разі неможливості їх використання на службі;

ґ) через сімейні обставини або інші поважні причини перелік яких визначається частиною дванадцятою цієї статті (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу);

д) через службову невідповідність;

е) у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком суду, яким призначено покарання у виді позбавлення волі, обмеження волі, позбавлення військового звання чи позбавлення права займати певні посади;

ж) у зв'язку із систематичним невиконанням умов контракту військовослужбовцем;

з) у зв'язку з набранням законної сили судовим рішенням, яким військовослужбовця притягнуто до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення та накладено стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

и) у зв'язку з неможливістю призначення на іншу посаду у разі прямого підпорядкування близькій особі;

і) у зв'язку із застосуванням заборони, передбаченої частинами третьою або четвертою статті 1 Закону України "Про очищення влади";

ї) у зв'язку з встановленням невідповідності військовослужбовця вимогам проходження військової служби, визначеним частиною шостою статті 20^2 цього Закону, чи визнанням його таким, що не пройшов випробування, встановлене частиною першою статті 21^2 цього Закону;

й) які уклали контракт на строк до закінчення особливого періоду або до оголошення рішення про демобілізацію та вислужили не менше 24 місяців військової служби за контрактом, якщо вони не висловили бажання продовжувати військову службу під час особливого періоду.

Звільнення з військової служби військовослужбовців, які набули право на звільнення зі служби за цією підставою (за бажанням військовослужбовців), здійснюється у строки, визначені центральними органами виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють керівництво військовими формуваннями, але не пізніше трьох місяців з дня набуття такого права, а тих, хто на час набуття права на звільнення зі

служби виконують завдання в інтересах оборони України під час дії особливого періоду, беруть безпосередню участь у веденні воєнних (бойових) дій, у тому числі на території проведення антитерористичної операції, а також у районах здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії держави, що формально чи фактично є учасником воєнних дій проти України, протягом трьох місяців з дня завершення виконання таких завдань;

к) які проходять військову службу за контрактом, дію якого продовжено понад встановлені строки на період до закінчення особливого періоду або до оголошення демобілізації, та які вислужили не менше 18 місяців з дати продовження дії контракту, якщо вони не висловили бажання продовжувати військову службу під час особливого періоду.

Звільнення з військової служби військовослужбовців, які набули право на звільнення зі служби за цією підставою (за бажанням військовослужбовців), здійснюється у строки, визначені в абзаці другому підпункту “й” цього пункту цієї частини;

л) у зв’язку з набранням законної сили судовим рішенням про визнання активів військовослужбовця чи активів, набутих за його дорученням іншими особами або в інших передбачених статтею 290 Цивільного процесуального кодексу України випадках, необґрунтованими та їх стягнення в дохід держави;

м) у зв’язку з відкликанням мандата на право здійснення військової капеланської діяльності;

н) за угодою сторін — у разі набуття військовослужбовцем права на пенсію за вислугу років;

о) за власним бажанням (для військовослужбовців із числа іноземців та осіб без громадянства, які проходять військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту та Національній гвардії України);

п) у зв’язку із звільненням з полону (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу та/або проти них не порушено кримінальне провадження, передбачене законами України);

р) у зв’язку з обранням народним депутатом України, депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

3) під час проведення мобілізації та дії воєнного стану:

а) за віком - у разі досягнення граничного віку перебування на військовій службі;

б) за станом здоров'я:

на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії про непридатність до військової служби або про непридатність до військової служби з переоглядом через 6—12 місяців;

за наявності інвалідності I чи II групи (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу);

в) у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком суду, яким призначено покарання у виді позбавлення волі або обмеження волі;

г) через сімейні обставини або інші поважні причини, перелік яких визначається частиною дванадцятою цієї статті (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу);

ґ) за власним бажанням (для військовослужбовців із числа іноземців та осіб без громадянства, які проходять військову службу за контрактом у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту та Національній гвардії України), якщо інше не передбачено контрактом;

д) у зв'язку із проведенням організаційних заходів у розвідувальних органах України, Службі безпеки України, Управлінні державної охорони України — у разі неможливості їх використання на службі;

е) у зв'язку з встановленням невідповідності військовослужбовця вимогам проходження військової служби, визначеним частиною шостою статті 20^2 цього Закону, чи визнанням його таким, що не пройшов випробування, встановлене частиною першою статті 21^2 цього Закону;

ж) у зв'язку із звільненням з полону (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу та/або проти них не порушено кримінальне провадження, передбачене законами України);

з) у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів — у разі неможливості їх використання на службі (для осіб вищого офіцерського складу);

и) у зв'язку з обранням народним депутатом України, депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

і) у зв'язку з закінченням строку служби (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу):

у разі безперервної служби під час дії воєнного стану протягом 36 місяців та закінчення строку контракту;

у разі закінчення строку контракту укладеного під час дії воєнного стану.

Військовослужбовці кадрового складу розвідувальних органів України, які проходять військову службу за контрактом, крім підстав передбачених цією частиною, можуть бути звільнені з військової служби

на підставах передбачених частиною другою статті 36 Закону України "Про розвідку".

6. Військовослужбовці, які проходять кадрову військову службу, звільняються з військової служби на підставах:

1) у мирний час:

а) за власним бажанням;

б) за станом здоров'я — на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії про непридатність до військової служби;

в) за віком — у разі досягнення граничного віку перебування на військовій службі;

г) у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів — у разі неможливості їх використання на службі;

ґ) через сімейні обставини або з інших поважних причин, перелік яких визначається частиною дванадцятою цієї статті (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу);

д) через службову невідповідність;

е) у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком суду, яким призначено покарання у виді позбавлення волі, обмеження волі, позбавлення військового звання чи позбавлення права займати певні посади;

ж) у зв'язку з набранням законної сили судовим рішенням, яким військовослужбовця притягнуто до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення та накладено стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

з) у зв'язку з неможливістю призначення на іншу посаду у разі прямого підпорядкування близькій особі;

и) у зв'язку із застосуванням заборони, передбаченої частинами третьою або четвертою статті 1 Закону України "Про очищення влади";

і) у зв'язку із припиненням громадянства України;

ї) у зв'язку з набранням законної сили судовим рішенням про визнання активів військовослужбовця чи активів, набутих за його дорученням іншими особами або в інших передбачених статтею 290 Цивільного процесуального кодексу України випадках, необґрунтованими та їх стягнення в дохід держави;

й) у зв'язку з обранням народним депутатом України, депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

2) під час дії особливого періоду (крім періодів проведення мобілізації та дії воєнного стану):

а) за станом здоров'я — на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії про непридатність до військової служби;

б) за віком — у разі досягнення граничного віку перебування на військовій службі;

в) у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів — у разі неможливості їх використання на службі;

г) через сімейні обставини або з інших поважних причин, перелік яких визначається частиною дванадцятою цієї статті (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу);

ґ) через службову невідповідність;

д) у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком суду, яким призначено покарання у виді позбавлення волі, обмеження волі, позбавлення військового звання чи позбавлення права займати певні посади;

є) у зв'язку з набранням законної сили судовим рішенням, яким військовослужбовця притягнуто до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення та накладено стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

ж) у зв'язку з неможливістю призначення на іншу посаду у разі прямого підпорядкування близькій особі;

з) у зв'язку із застосуванням заборони, передбаченої частинами третьою або четвертою статті 1 Закону України "Про очищення влади";

и) у зв'язку з набранням законної сили судовим рішенням про визнання активів військовослужбовця чи активів, набутих за його дорученням іншими особами або в інших передбачених статтею 290 Цивільного процесуального кодексу України випадках, необґрунтованими та їх стягнення в дохід держави;

і) у зв'язку із звільненням з полону (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу та/або проти них не порушено кримінальне провадження, передбачене законами України);

й) у зв'язку з обранням народним депутатом України, депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

3) під час проведення мобілізації та дії воєнного стану:

а) за віком — у разі досягнення граничного віку перебування на військовій службі;

б) за станом здоров'я — на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії про непридатність до військової служби;

в) у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком суду, яким призначено покарання у виді позбавлення волі або обмеження волі;

г) через сімейні обставини або з інших поважних причин, перелік яких визначається частиною дванадцятою цієї статті (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу);

ґ) у зв'язку із проведенням організаційних заходів у розвідувальних органах України, Службі безпеки України — у разі неможливості їх використання на службі;

д) у зв'язку із звільненням з полону (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу та/або проти них не порушено кримінальне провадження, передбачене законами України);

е) у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів — у разі неможливості їх використання на службі (для осіб вищого офіцерського складу);

є) у зв'язку з обранням народним депутатом України, депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

ж) у зв'язку з закінченням строку служби (якщо військовослужбовці не висловили бажання продовжувати військову службу) — у разі безперервної служби під час дії воєнного стану протягом 36 місяців.

Військовослужбовці кадрового складу розвідувальних органів України, які проходять кадрову військову службу, крім підстав передбачених цією частиною, можуть бути звільнені з військової служби на підставах передбачених частиною другою статті 36 Закону України "Про розвідку".

Примітка. Терміни "пряме підпорядкування", "близька особа" вживаються у значенні, наведеному в Законі України "Про запобігання корупції".

7. Звільнення військовослужбовців з військової служби здійснюється в порядку, передбаченому положеннями про проходження військової служби громадянами України.

8. У разі потреби військовослужбовці військової служби за призовом осіб офіцерського складу, які вислужили встановлені строки, можуть бути відповідно до Указу Президента України затримані на службі на строк до шести місяців.

10. Військовослужбовці, які набули права на пенсію за вислугу років, а також ті, що є ветеранами війни або учасниками ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС і до досягнення встановленого граничного віку їх перебування на військовій службі залишилося п'ять і менше років,

на їх прохання можуть бути звільнені з військової служби з підстав, передбачених підпунктами "в" пунктів 1 частин п'ятої та шостої цієї статті.

11. Особи, звільнені з військової служби, зобов'язані у п'ятиденний строк прибути до відповідних районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки (військовозобов'язані Служби безпеки України — до Центрального управління або регіональних органів Служби безпеки України, військовозобов'язані Служби зовнішньої розвідки України — до відповідного підрозділу Служби зовнішньої розвідки України, військовозобов'язані розвідувального органу Міністерства оборони України — до відповідного підрозділу розвідувального органу Міністерства оборони України) для взяття на військовий облік.

Під час дії воєнного стану особи, звільнені з військової служби у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів, направляються для взяття на облік до відповідних територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки.

12. Військовослужбовці звільняються з військової служби через сімейні обставини або з інших поважних причин на таких підставах:

1) у мирний час:

військовослужбовці-жінки — у зв'язку з вагітністю;

військовослужбовці-жінки, які перебувають у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а також якщо дитина потребує домашнього догляду тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення нею шестирічного віку;

утримання матір'ю (батьком) — військовослужбовцем, яка (який) не перебуває у шлюбі, повнолітньої дочки, сина віком до 23 років, якщо вона (він) є інвалідом I чи II групи;

утримання матір'ю (батьком) — військовослужбовцем, яка (який) не перебуває у шлюбі, повнолітньої дочки, сина віком до 23 років, якщо вона (він) продовжує навчання (студенти, курсанти, слухачі (крім курсантів і слухачів військових навчальних закладів), стажисти вищого навчального закладу) і у зв'язку з цим потребує матеріальної допомоги матері (батька);

укладення шлюбу військовослужбовцем із громадянкою (громадянином) України, іноземцем або особою без громадянства, що постійно проживає за межами України;

хвороба військовослужбовця або члена його сім'ї, якщо така хвороба згідно з висновком лікарської або лікарсько-експертної комісії перешкоджає військовослужбовцю проходити службу в даній місцевості чи проживати в ній членові його сім'ї, у разі відсутності можливості переміщення (переведення) до іншої місцевості;

неможливість призначення одного з військовослужбовців, які перебувають у шлюбі, в межах одного населеного пункту (гарнізону) в разі переміщення (переведення) дружини (чоловіка) на нове місце служби до іншого населеного пункту (гарнізону);

довгострокове відрядження за кордон дружини (чоловіка) військовослужбовця;

2) під час дії особливого періоду (крім періоду дії воєнного стану):

військовослужбовці-жінки — у зв'язку з вагітністю;

військовослужбовці-жінки, які перебувають у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а також якщо дитина потребує домашнього догляду тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення нею шестирічного віку;

один із подружжя, обоє з яких проходять військову службу і мають дитину (дітей) віком до 18 років;

військовослужбовці-жінки, які мають дитину (дітей) віком до 18 років;

наявність у військовослужбовця трьох і більше дітей віком до 18 років;

військовослужбовці, які самостійно виховують дитину (дітей) віком до 18 років;

військовослужбовці, які є усиновлювачі, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, на утриманні яких перебувають діти-сироти або діти, позбавлені батьківського піклування, віком до 18 років, у разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати таке утримання;

утримання військовослужбовцем повнолітньої дитини, яка є особою з інвалідністю I або II групи;

виховання військовослужбовцем дитини з інвалідністю віком до 18 років, у разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати таке утримання;

виховання військовослужбовцем дитини, хворої на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, дитини, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, що підтверджується документом, виданим лікарсько-консультативною комісією закладу охорони здоров'я в порядку та за формою, встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, але

якій не встановлено інвалідність за умови, що такі особи не мають інших працездатних осіб, зобов'язаних відповідно до закону їх утримувати;

наявність дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи та/або одного із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи, за умови, що такі особи з інвалідністю не мають інших працездатних осіб, зобов'язаних відповідно до закону їх утримувати;

у зв'язку з необхідністю здійснення опіки над особою з інвалідністю, визнаною судом недієздатною, за умови, що такі особи з інвалідністю не мають інших працездатних осіб, зобов'язаних відповідно до закону їх утримувати;

необхідність здійснення постійного догляду за особою з інвалідністю I чи II групи, за умови, що така особа є членом сім'ї військовослужбовця першого ступеню спорідненння та відсутності інших членів сім'ї, які здійснюють постійний догляд;

необхідність здійснення постійного догляду за хворою дружиною (чоловіком), дитиною, а також своїми батьками, які за висновком медико-соціальної експертної комісії чи лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я потребують постійного догляду, у разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд;

3) під час дії воєнного стану:

військовослужбовці-жінки — у зв'язку з вагітністю;

військовослужбовцям, які перебувають у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а також якщо дитина потребує домашнього догляду тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення нею шестирічного віку;

один із подружжя, обоє з яких проходять військову службу і мають дитину (дітей) віком до 18 років;

перебування на утриманні у військовослужбовця трьох і більше дітей віком до 18 років;

військовослужбовці, які самостійно виховують дитину (дітей) віком до 18 років;

військовослужбовці, які є усиновлювачі, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, на утриманні яких перебувають діти-сироти або діти, позбавлені батьківського піклування, віком до 18 років, у разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати таке утримання;

утримання військовослужбовцем дитини, яка є особою з інвалідністю I чи II групи віком до 18 років;

утримання військовослужбовцем повнолітньої дитини, яка є особою з інвалідністю I чи II групи;

виховання військовослужбовцем дитини, хворої на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, дитини, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги, що підтверджується документом, виданим лікарсько-консультативною комісією закладу охорони здоров'я в порядку та за формою, встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, але якій не встановлено інвалідність за умови, що такі особи не мають інших працездатних осіб, зобов'язаних відповідно до закону їх утримувати;

наявність дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи та/або одного із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи, за умови, що такі особи з інвалідністю обрали військовослужбовця для здійснення за ними догляду;

у зв'язку з необхідністю здійснення опіки над особою з інвалідністю I чи II групи, визнаною судом недієздатною;

необхідність здійснення постійного догляду за особою з інвалідністю I чи II групи, за умови, що така особа є членом сім'ї військовослужбовця першого ступеню споріднення та така особа з інвалідністю обрала військовослужбовця для здійснення за ними догляду;

необхідність здійснення постійного догляду за хворою дружиною (чоловіком), дитиною, а також своїми батьками які за висновком медико-соціальної експертної комісії чи лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я потребують постійного догляду, у разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд;

якщо їхні близькі родичі (чоловік, дружина, син, донька, батько, мати або рідний (повнорідний, неповнорідний) брат чи сестра) загинули або пропали безвісти під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, а також під час забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії проти України під час дії воєнного стану";

27) у статті 29:

частину першу доповнити новим абзацом такого змісту:

"Чисельність військовозобов'язаних та резервістів, які перебувають на військовому обліку в розвідувальному органі Міністерства оборони України та підлягають призову на навчальні збори, визначається розвідувальним органом Міністерства оборони України в межах

бюджетних асигнувань, виділених розвідувальному органу Міністерства оборони України”;

в абзацах першому, другому і третьому частини дев’ятої слова “відповідного підрозділу Служби зовнішньої розвідки України” замінити словами “відповідних підрозділів Служби зовнішньої розвідки України та розвідувального органу Міністерства оборони України”;

28) у частині першій статті 32 слова “у воєнний час” виключити;

29) частину другу статті 33 викласти в такій редакції:

“2. Загальне керівництво роботою, пов’язаною з організацією та веденням військового обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів, контроль за станом цієї роботи в центральних та місцевих органах виконавчої влади, інших державних органах (крім Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України та розвідувального органу Міністерства оборони України), органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від підпорядкування і форми власності здійснює Генеральний штаб Збройних Сил України. Функціонування системи військового обліку забезпечується органами (підрозділами) Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, розвідувального органу Міністерства оборони України, Національної поліції України, Державного бюро розслідувань, центральними органами виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють керівництво військовими формуваннями, правоохоронними органами спеціального призначення, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування”;

30) у статті 34:

частину першу доповнити новим абзацом такого змісту:

“На кожного призовника, військовозобов’язаного та резервіста у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, формується військово-обліковий документ в електронній формі”;

частину третю після слів “Служби зовнішньої розвідки України” доповнити словами “а військовозобов’язаних та резервістів розвідувального органу Міністерства оборони України — на відповідні підрозділи розвідувального органу Міністерства оборони України”;

частину четверту викласти в такій редакції:

“4. Персонально-первинний облік призовників, військовозобов’язаних та резервістів передбачає облік відомостей щодо таких осіб за місцем їх проживання. Ведення персонально-первинного обліку покладається на виконавчі органи сільських, селищних, міських рад”;

31) у статті 36:

частину другу викласти в такій редакції:

“2. Особливості ведення військового обліку громадян України, які постійно або тимчасово перебувають за кордоном, визначаються Кабінетом Міністрів України”;

частину третю виключити;

32) статтю 37 викласти в такій редакції:

“Стаття 37. Взяття на військовий облік, зняття та виключення з нього

1. Взяттю на військовий облік призовників, військовозобов’язаних та резервістів у територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки, у Центральному управлінні або регіональних органах Служби безпеки України, у відповідних підрозділах Служби зовнішньої розвідки України та розвідувального органу Міністерства оборони України підлягають громадяни України:

1) на військовий облік призовників (крім Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України та розвідувального органу Міністерства оборони України) віком до 25 років, які:

за рішенням комісії з питань взяття на військовий облік пройшли медичний огляд;

є призовниками, що прибули з інших місцевостей (адміністративно-територіальних одиниць) України або з-за кордону на нове місце проживання;

набули громадянства України;

прибули після відбування покарання з установ виконання покарань;

припинили альтернативну (невійськову) службу достроково і відповідно до Закону України ”Про альтернативну (невійськову) службу” підлягають взяттю на військовий облік призовників;

відраховані з навчання у закладах фахової передвищої військової освіти, вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти та не пройшли базову загальновійськову підготовку;

2) на військовий облік військовозобов’язаних:

які звільнені з військової служби в запас;

призовники, які пройшли базову загальну військову підготовку;

які припинили альтернативну (невійськову) службу в разі закінчення строку її проходження або достроково відповідно до Закону України ”Про альтернативну (невійськову) службу” та підлягають взяттю на військовий облік військовозобов’язаних;

військовозобов'язані, які прибули з інших місцевостей (адміністративно-територіальних одиниць) України або з-за кордону на нове місце проживання;

звільнені зі служби поліцейські, особи начальницького та рядового складу Міністерства внутрішніх справ України, Державного бюро розслідувань, сил цивільного захисту (крім осіб, прийнятих на службу цивільного захисту у порядку, визначеному Кодексом цивільного захисту України, Державної кримінально-виконавчої служби України, співробітники Служби судової охорони, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, особи, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України;

які набули громадянства України і згідно з цим Законом підлягають взяттю на облік військовозобов'язаних;

зняті з військового обліку Збройних Сил України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, розвідувального органу Міністерства оборони України відповідно за рішенням Міністерства оборони України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України та розвідувального органу Міністерства оборони України;

які відповідно до статті 18 цього Закону звільнені від направлення для проходження обов'язкової військової служби;

які досягли 25-річного віку під час перебування на військовому обліку призовників;

які звільнені зі служби у військовому резерві та не досягли граничного віку перебування у запасі;

які старше 25 років і раніше не перебували на військовому обліку;

3) на військовий облік резервістів:

які зараховані в особливий період на службу у військовому оперативному резерві;

військовозобов'язані, які уклали контракт про проходження служби у військовому резерві Збройних Сил України та інших військових формувань;

резервісти, які прибули з інших місцевостей (адміністративно-територіальних одиниць) України на нове місце проживання.

2. Взяттю на військовий облік військовозобов'язаних підлягають жінки, які належать до категорій, зазначених у частині одинадцятій статті 1 цього Закону.

3. Призовники, військовозобов'язані та резервісти після прибуття до нового місця проживання зобов'язані в семиденний строк стати на

військовий облік та не раніше ніж за три дні до вибуття з місця проживання знятися із зазначеного обліку.

У разі декларування місця проживання особи за декларацією про місце проживання, поданою в електронній формі засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг, взяття на військовий облік, зняття з військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів здійснюється відповідними районними (міськими) територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки на підставі відомостей про призовників, військовозобов'язаних та резервістів в електронній формі, надісланих органами реєстрації через Єдину інформаційну систему Міністерства внутрішніх справ України до Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

4. У період проведення мобілізації (крім цільової) та/або протягом дії правового режиму воєнного стану призовники, військовозобов'язані та резервісти, які залишили або покинули своє місце проживання, зобов'язані в семиденний строк з дати взяття на облік внутрішньо переміщеної особи стати на військовий облік у територіальному центрі комплектування та соціальної підтримки за місцем перебування на обліку внутрішньо переміщеної особи (військовозобов'язані та резервісти Служби безпеки України - у Центральному управлінні або регіональних органах Служби безпеки України, а військовозобов'язані та резервісти Служби зовнішньої розвідки України, розвідувального органу Міністерства оборони України — у зазначений термін повідомити про зміну місця проживання відповідному підрозділу Служби зовнішньої розвідки України, розвідувального органу Міністерства оборони України.

5. Зняттю з військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів у відповідних районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки (військовозобов'язаних та резервістів Служби безпеки України — у Центральному управлінні або регіональних органах Служби безпеки України, військовозобов'язаних та резервістів Служби зовнішньої розвідки України у відповідному підрозділі Служби зовнішньої розвідки України, військовозобов'язаних та резервістів розвідувального органу Міністерства оборони України — у відповідному підрозділі розвідувального органу Міністерства оборони України) підлягають громадяни України:

1) з військового обліку призовників (крім Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України та розвідувального органу Міністерства оборони України):

які досягли 25-річного віку;

призовники, які вибули в іншу місцевість (адміністративно-територіальну одиницю) України і стали на військовий облік у іншому районному (міському) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки за новим місцем проживання;

призвані чи прийняті на військову службу або навчання у закладах фахової передвищої військової освіти, вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти;

які пройшли базову загальновійськову підготовку;

які відповідно до статті 18 цього Закону звільнені від направлення для проходження базової військової служби, після підтвердження рішення комісією вищого рівня;

які отримали військові (спеціальні) звання рядового, сержантського, офіцерського (начальницького) складу після закінчення навчальних закладів освіти;

які направлені на альтернативну (невійськову) службу;

які направлені для відбування покарання до установ виконання покарань або до яких застосовано примусові заходи медичного характеру;

2) з військового обліку військовозобов'язаних:

які вибули в іншу місцевість (адміністративно-територіальну одиницю) України і стали на військовий облік за новим місцем проживання;

які прийняті на службу до органів і підрозділів служби цивільного захисту;

які призвані чи прийняті на військову службу або навчання у закладах фахової передвищої військової освіти, вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти;

направлені для відбування покарання до установ виконання покарань або до яких застосовано примусові заходи медичного характеру;

в інших випадках - за рішенням Міністерства оборони України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, розвідувального органу Міністерства оборони України;

3) з військового обліку резервістів:

які вибули в іншу місцевість (адміністративно-територіальну одиницю) України і стали на військовий облік за новим місцем проживання;

які призвані чи прийняті на військову службу або навчання у закладах фахової передвищої військової освіти, вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти;

які прийняті на службу до органів і підрозділів служби цивільного захисту;

які звільнені зі служби у військовому резерві та не досягли граничного віку перебування в запасі;

в інших випадках — за рішенням Міністерства оборони України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, розвідувального органу Міністерства оборони України.

6. Виключенню з військового обліку у відповідних районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки (військовозобов'язаних та резервістів Служби безпеки України - у Центральному управлінні або регіональних органах Служби безпеки України, військовозобов'язаних та резервістів Служби зовнішньої розвідки України — у відповідному підрозділі Служби зовнішньої розвідки України, військовозобов'язаних та резервістів розвідувального органу Міністерства оборони України — у відповідному підрозділі розвідувального органу Міністерства оборони України) підлягають громадяни України, які:

1) померли або визнані в установленому законом порядку безвісно відсутніми або оголошені померлими;

2) припинили громадянство України;

3) визнані непридатними до військової служби;

4) досягли граничного віку перебування в запасі;

5) були раніше засуджені за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину";

33) у статті 38:

частину першу викласти в такій редакції:

"1. Центральні та місцеві органи виконавчої влади, інші державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації та заклади освіти незалежно від підпорядкування і форми власності зобов'язані на вимогу територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, Центрального управління або регіональних органів Служби безпеки України, відповідні підрозділи Служби зовнішньої розвідки України чи розвідувального органу Міністерства оборони України сповістити призовників, військовозобов'язаних та резервістів про їх виклик до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, Центрального управління або регіонального органу Служби безпеки України, відповідних підрозділів Служби зовнішньої розвідки України чи розвідувального органу Міністерства оборони України, забезпечити їх своєчасне прибуття за цим викликом, у семиденний строк повідомити відповідні районні (міські) територіальні центри комплектування та соціальної підтримки, Центральне управління або регіональні органи Служби безпеки України, відповідні підрозділи Служби зовнішньої розвідки України чи розвідувального органу Міністерства оборони

України про прийняття на роботу (навчання) та звільнення з роботи (навчання) призовників, військовозобов'язаних та резервістів";

у частині другій слова "відповідного підрозділу Служби зовнішньої розвідки України" замінити словами "відповідних підрозділів Служби зовнішньої розвідки України чи розвідувального органу Міністерства оборони України";

у частині четвертій слова "відповідному підрозділу Служби зовнішньої розвідки України" замінити словами "відповідним підрозділам Служби зовнішньої розвідки України чи розвідувального органу Міністерства оборони України";

у частині п'ятій слова "відповідний підрозділ Служби зовнішньої розвідки України" замінити словами "відповідні підрозділи Служби зовнішньої розвідки України чи розвідувального органу Міністерства оборони України";

у частині шостій слова "відповідного підрозділу Служби зовнішньої розвідки України" замінити словами "відповідних підрозділів Служби зовнішньої розвідки України чи розвідувального органу Міністерства оборони України";

частину сьому після слів "Служби зовнішньої розвідки України" доповнити словами "про військовозобов'язаних та резервістів розвідувального органу Міністерства оборони України · розвідувальний орган Міністерства оборони України";

частину восьму викласти в такій редакції:

"8. Керівники закладів охорони здоров'я під час направлення для проходження базової військової служби зобов'язані у триденний строк повідомити відповідні районні (міські) територіальні центри комплектування та соціальної підтримки про громадян від 18 до 25 річного віку, які перебувають на стаціонарному лікуванні";

у частині дев'ятій слова "відповідного підрозділу Служби зовнішньої розвідки України" замінити словами "відповідних підрозділів Служби зовнішньої розвідки України чи розвідувального органу Міністерства оборони України";

частину одинадцяту після слів "проживання (перебування)" доповнити словами "номерів засобів зв'язку та адреси електронної пошти";

34) у статті 39:

абзац другий частини першої доповнити словами "незалежно від місця їх перебування на військовому обліку";

у частині другій слова "призвані на строкову військову службу" замінити словами "які проходять базову військову службу";

4 001232 47135 03062

у частині третій слова "які призвані на строкову військову службу" замінити словами "які проходять базову військову службу";

доповнити частиною четвертою такого змісту:

"4. На військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період можуть бути призвані за бажанням особи, які засуджені до відбування покарання з випробуванням, крім тих, хто засуджений за вчинення злочинів проти основ національної безпеки України, а також злочинів, передбачених статтями 401—414, 426—433, 436, 437 -442 Кримінального кодексу України";

35) у статті 42:

частину першу викласти в такій редакції:

"1. Керівники, інші посадові особи органів виконавчої влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, а також підприємств, установ, організацій та закладів освіти незалежно від підпорядкування і форми власності та громадяни України, винні в порушенні правил військового обліку громадян України, допризовної підготовки, взяття на військовий облік, направлення для проходження базової військової служби, проходження служби у військовому резерві, проходження зборів, мобілізаційної підготовки та мобілізаційної готовності, призову на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, прибуття за викликом до територіального центру комплектування та соціальної підтримки, Центрального управління або регіональних органів Служби безпеки України, відповідних підрозділів Служби зовнішньої розвідки України чи розвідувального органу Міністерства оборони України, а також у вчиненні інших порушень законодавства про військовий обов'язок і військову службу, несуть відповідальність згідно із законом";

частину другу викласти в такій редакції:

"2. Територіальні центри комплектування та соціальної підтримки під час взяття на військовий облік, направлення для проходження базової військової служби, призову на військову службу та проходження зборів, а Центральне управління та регіональні органи Служби безпеки України, відповідні підрозділи Служби зовнішньої розвідки України чи розвідувального органу Міністерства оборони України - під час призову на військову службу та проходження зборів зобов'язані ознайомити громадян України з їхніми правами та обов'язками згідно з вимогами цього Закону";

36) у статті 43:

частину другу викласти в такій редакції:

"2. Центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування для проведення медичного огляду громадян, призову на

військову службу, направлення для проходження базової військової служби, відправлення до військових частин, прийняття на військову службу за контрактом зобов'язані забезпечити відповідні районні (міські) територіальні центри комплектування та соціальної підтримки необхідною кількістю технічних працівників та обслуговуючого персоналу, медикаментами, інструментарієм, медичним і господарським майном, автомобільним транспортом, а також забезпечити здійснення охорони громадського порядку на збірних пунктах, а Центральне управління або регіональні органи Служби безпеки України, відповідні підрозділи Служби зовнішньої розвідки України чи розвідувального органу Міністерства оборони України - автомобільним транспортом";

частину шосту викласти в такій редакції:

"6. За членами комісій з питань взяття на військовий облік районних (міських) комісій та військово-лікарських комісій при відповідних районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки, лікарями і середнім медичним персоналом, технічними працівниками та обслуговуючим персоналом, які направляються для роботи до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки (збірних пунктів) під час взяття на військовий облік і призову громадян на військову службу або на збори для проведення медичного огляду і повторного огляду громадян на весь час виконання цих обов'язків зберігаються займана посада та середня заробітна плата за основним місцем роботи";

37) у тексті Закону слова "строкова військова служба" у всіх відмінках замінити словами "базова військова служба" у відповідних відмінках.

8. У частині першій статті 4 Закону України "Про військово-цивільні адміністрації" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 13, ст. 87):

пункт 18 викласти в такій редакції:

"18) забезпечення організації призову громадян на військову службу за призовом осіб офіцерського складу та альтернативну (невійськову) службу, направлення для проходження базової військової служби, підготовки молоді до військової служби; сприяння в організації навчальних (перевірочних) та спеціальних військових зборів; забезпечення доведення до підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, а також населення розпорядження керівника місцевої державної адміністрації (військової, військово-цивільної) або керівника територіального центру комплектування та соціальної підтримки про проведення заходів мобілізації чи виклик військовозобов'язаних та резервістів до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки";

пункт 19 викласти в такій редакції:

"19) забезпечення на території відповідних населених пунктів ведення персонально-первинного військового обліку призовників, військовозобов'язаних і резервістів, забезпечення бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час, надання звітності з цих питань";

пункт 20 викласти в такій редакції:

"20) організації та здійсненні заходів, пов'язаних із мобілізаційною підготовкою, мобілізацією, демобілізацією та цивільним захистом";

доповнити пунктом 20^1 такого змісту:

"20^1) здійснення під час мобілізації своєчасного оповіщення і забезпечення прибуття громадян, які залучаються до виконання обов'язку щодо мобілізації, техніки на збірні пункти та у військові частини у порядку, визначеному Законом України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" шляхом вжиття відповідних інформаційних та організаційно-технічних заходів";

доповнити пунктом 22^1 такого змісту:

"22^1) взаємодії з органами державної влади, іншими державними органами, силами оборони і силами безпеки, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями, надання їм і одержання від них в установленому законодавством порядку інформації, документів і матеріалів, необхідних для виконання повноважень з питань мобілізації та демобілізації";

в абзаці п'ятдесят другому цифри "50" замінити цифрами "50^1".

9. У Законі України "Про правовий режим воєнного стану" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 28, ст. 250 із наступними змінами):

1) у частині першій статті 8:

у пункті першому слова "а також порядок особливого режиму їх роботи" виключити;

пункт 16 виключити;

пункті 17 викласти в такій редакції:

"17) встановлювати для фізичних і юридичних осіб військово-квартирну повинність з розквартирування військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу правоохоронних органів, особового складу сил цивільного захисту, евакуйованого населення та розміщення військових частин, підрозділів і установ у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України";

2) у частині другій статті 15:

пункт 18 викласти в такій редакції:

“18) забезпечення організації призову громадян на військову службу за призовом осіб офіцерського складу та альтернативну (невійськову) службу, направлення для проходження базової військової служби, підготовки молоді до військової служби; сприяння в організації навчальних (перевірочних) та спеціальних військових зборів; забезпечення доведення до підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, а також населення розпорядження керівника місцевої державної адміністрації (військової, військово-цивільної) або керівника територіального центру комплектування та соціальної підтримки про проведення заходів мобілізації чи виклик військовозобов’язаних та резервістів до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки”;

пункт 19 викласти в такій редакції:

“19) забезпечення на території відповідних населених пунктів ведення персонально-первинного військового обліку призовників, військовозобов’язаних і резервістів, забезпечення бронювання військовозобов’язаних на період мобілізації та на воєнний час, надання звітності з цих питань”;

пункт 20 викласти в такій редакції:

“20) організації та здійсненні заходів, пов’язаних із мобілізаційною підготовкою, мобілізацією, демобілізацією та цивільним захистом”;

доповнити пунктом 20^1 такого змісту:

“20^1) здійснення під час мобілізації в установленому порядку своєчасного оповіщення і забезпечення прибуття громадян, які залучаються до виконання обов’язку щодо мобілізації у порядку, визначеному Законом України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”, техніки на збірні пункти та у військові частини шляхом вжиття відповідних інформаційних та організаційно-технічних заходів”;

доповнити пунктом 22^1 такого змісту:

“22^1) взаємодії з органами державної влади, іншими державними органами, силами оборони і силами безпеки, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями, надання їм і одержання від них в установленому законодавством порядку інформації, документів і матеріалів, необхідних для виконання повноважень з питань мобілізації та демобілізації”;

3) статтю 20 доповнити частинами четвертою-шостою такого змісту:

“4. У період дії воєнного стану громадяни України віком від 18 до 60 років, які перебувають на військовому обліку або зняті (виключені) з

військового обліку, зобов'язані мати при собі військово-обліковий документ разом з документом, що посвідчує особу, та пред'являти їх за вимогою уповноваженого представника районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки або поліцейського.

5. Вчинення консульських дій у закордонних дипломатичних установах України в умовах воєнного стану за заявами громадян України чоловічої статі віком від 18 до 60 років, які є призовниками, військовозобов'язаними або резервістами, здійснюється за умови наявності у вказаних осіб військово-облікових документів.

Дійсність військово-облікових документів перевіряється консульською посадовою особою закордонної дипломатичної установи України у порядку встановленому Кабінетом Міністрів України.

Положення абзацу першого цієї частини не застосовується у разі:

оформлення посвідчення особи на повернення в Україну;

вчинення консульських дій щодо дітей громадянина України, другий з батьків яких є іноземцем або особою без громадянства;

вчинення нотаріальних дій з питань оформлення спадщини;

вчинення дій за заявами громадян України, які перебувають під арештом, затримані чи позбавлені волі за кордоном;

загрози життю та здоров'ю громадянина.

6. В умовах воєнного стану оформлення паспорта громадянина України та паспорта громадянина України для виїзду за кордон розміщеним за межами України відокремленим підрозділом (філією, представництвом) державного підприємства, що належить до сфери управління Державної міграційної служби, громадянам України чоловічої статі віком від 18 до 60 років, які є призовниками, військовозобов'язаними або резервістами, здійснюється за умови наявності у вказаних осіб військово-облікових документів.

Дійсність військово-облікових документів перевіряється працівником відокремленого підрозділу у порядку встановленому Кабінетом Міністрів України";

4) доповнити статтею 20^1 такого змісту:

"Стаття 20^1. Тимчасові міри, які можуть бути запроваджені до громадян під час проведення мобілізації

1. Військовозобов'язані та резервісти, які не виконали обов'язки визначені частиною третьої статті 22 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію", за повідомленням керівника територіального центру комплектування та соціальної підтримки вносяться до Єдиного

реєстру боржників та до них застосовуються наступні обмеження у вигляді:

заборони виїзду за кордон;

заборони на проведення операцій з рухомим та нерухомим майном;

обмеження на право керування власним транспортним засобом та отримання посвідчення водія;

обмеження права на користування та розпорядження коштами та іншими цінностями;

відмови в укладенні кредитного договору, договору позики;

призупинення отримання пільг та послуг від держави.

2. Тимчасові міри припиняються у разі виконанням військовозобов'язаним або резервістом обов'язків визначених частиною третьої статті 22 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" шляхом надання керівником територіального центру комплектування та соціальної підтримки повідомлення щодо виключення військовозобов'язаного або резервіста з Єдиного реєстру боржників".

10. Частину другу статті 19 Закону України "Про державну службу" (Відомості Верховної Ради, 2016 р., № 4, ст. 43 із наступними змінами) доповнити пунктом 9 такого змісту:

"9) не пройшла базову загальновійськову підготовку або військову службу";

11. У Законі України "Про прокуратуру" (Відомості Верховної Ради, 2015 р., № 2—3, ст. 12 із наступними змінами):

1) у статті 27:

частину першу після слів "державної мови" доповнити словами "та проходив базову загальновійськову підготовку або військову службу";

частини другу, третю та п'яту після слів "державною мовою" доповнити словами "та проходив базову загальновійськову підготовку або військову службу";

2) частину першу статті 51 доповнити пунктом 11 такого змісту:

"11) у зв'язку з призовом (прийняттям) на військову службу";

12. У Законі України "Про національну поліцію" (Відомості Верховної Ради, 2015 р., № 40—41, ст. 379 із наступними змінами):

1) статтю 24 доповнити частиною п'ятою такого змісту:

"5. За зверненням територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, органів Служби безпеки України або розвідувальних органів України, органи та підрозділи, що входять до системи поліції, беруть участь у здійсненні заходів щодо оповіщення

військовозобов'язаних та резервістів спільно з представниками територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, а також здійснюють адміністративне затримання та доставлення до цих центрів та органів призовників, військовозобов'язаних та резервістів, які вчинили адміністративні правопорушення, передбачені статтями 210, 210[1] Кодексу України про адміністративні правопорушення";

2) пункт 8 частини першої статті 26 після слів "здійснюється поліцією" доповнити словами "або територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки";

3) частину третю статті 49 доповнити пунктом 3 такого змісту:

"3) особи, які не пройшли базову загальновійськову підготовку або військову службу";

4) частину першу статті 77 доповнити пунктом 13 такого змісту:

"13) у зв'язку з призовом (прийняттям) на військову службу".

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності через один місяць з дня, наступного за днем його опублікування, крім положень частин четвертої і п'ятої статті 6 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" та положень частини другої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", які набирають чинності через вісім місяців з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Установити, що:

1) під час дії Указу Президента України від 24 лютого 2022 р. № 65/2022 "Про загальну мобілізацію", затвердженого Законом України від 3 березня 2022 року № 2105-IX:

військовослужбовці, які беруть безпосередню участь у відсічі збройної агресії проти України, підлягають заміні (ротації) для відпочинку та відновлення боєздатності не пізніше ніж через шість місяців безперервної участі за рішенням військового командування. Період відновлення має бути не менше двох місяців. Військовослужбовці під час відновлення боєздатності за їх бажанням переміщуються до бойових підрозділів військових частин на рівнозначні та вищі посади;

військовослужбовці, які проходили строкову військову службу, звільняються з військової служби у запас у строки, визначені Указом Президента України про звільнення у запас, але не пізніше шести місяців з дня набрання чинності цим Законом. На таких осіб не поширюється дія частини п'ятої статті 23 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" та такі особи після звільнення не підлягають призову на військову службу під час мобілізації протягом шести місяців з дня звільнення. Такі особи у зазначений період можуть бути призвані на військову службу за їх згодою;

громадяни України, які перебувають на військовому обліку, зобов'язані протягом 30 днів уточнити адресу проживання, номер контактного телефону, електронну пошту та інші військово-облікові дані:

у разі перебування на території України — шляхом прибуття самостійно до територіального центру комплектування та соціальної підтримки за місцем перебування на військовому обліку чи за своїм місцем проживання або до центру надання адміністративних послуг;

у разі перебування за кордоном — шляхом повідомлення на офіційну електронну адресу або на офіційний номер телефону, які зазначені на офіційному сайті територіального центру комплектування та соціальної підтримки за місцем перебування на військовому обліку;

незалежно від місця перебування — в електронному кабінеті призовника, військовозобов'язаного, резервіста;

2) громадяни України, які були визнані обмежено придатними до військової служби до набрання чинності цим Законом, підлягають повторному медичному обстеженню протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом;

3) громадяни України, які навчаються у закладах освіти та мали право на відстрочку на час навчання, у разі втрати цього права відповідно до статті 23 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" мають право завершити навчання до кінця навчального року з дня набрання чинності цим Законом;

4) порядок здобуття військово-облікової спеціальності, набуття практичних навичок і умінь для збройного захисту Вітчизни (замість строкової військової служби) визначатиметься Законом України "Про основи національного спротиву", іншими законами та нормативно-правовими актами України;

5) до дня створення і початку функціонування військового обліку військовозобов'язаних та резервістів розвідувального органу Міністерства оборони України, яким є день, наступний за днем опублікування розвідувальним органом Міністерства оборони України у газеті "Голос України" повідомлення про створення та початок функціонування відповідного військового обліку:

звільнення з військової служби військовослужбовців із числа співробітників розвідувального органу Міністерства оборони України, які не досягли граничного віку перебування в запасі і за станом здоров'я придатні до військової служби здійснюється в запас Збройних Сил України із взяттям їх на військовий облік у відповідних територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки;

звільнення з військової служби військовослужбовців із числа співробітників розвідувального органу Міністерства оборони України, які

4 001232 47135 03070

досягли граничного віку перебування в запасі або визнані військово-лікарськими комісіями непридатними за станом здоров'я до військової служби відбувається із направленням їх у відповідні територіальні центри комплектування та соціальної підтримки для виключення з військового обліку;

6) з дня створення і початку функціонування військового обліку військовозобов'язаних та резервістів розвідувального органу Міністерства оборони України військовослужбовці із числа співробітників розвідувального органу Міністерства оборони України, які:

не досягли граничного віку перебування в запасі і за станом здоров'я придатні до військової служби — звільняються в запас розвідувального органу Міністерства оборони України із взяттям їх на військовий облік у відповідному підрозділі розвідувального органу Міністерства оборони України;

досягли граничного віку перебування в запасі або визнані військово-лікарськими комісіями непридатними за станом здоров'я до військової служби направляються до відповідного підрозділу розвідувального органу Міністерства оборони України для виключення з військового обліку;

7) протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом військовозобов'язані та резервісти із числа осіб, які були звільнені з розвідувального органу Міністерства оборони України у період з 1 січня 2012 року та перебувають на військовому обліку у територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки, підлягають зняттю з військового обліку в територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки з одночасним направленням для взяття на військовий облік до відповідного підрозділу розвідувального органу Міністерства оборони України.

3. Кабінету Міністрів України:

1) у місячний строк з дня опублікування цього Закону:

прийняти нормативно-правові акти, що випливають із цього Закону;

забезпечити функціонування при центрах надання адміністративних послуг та центрах зайнятості рекрутерів для залучення на військову службу;

переглянути порядок бронювання військовозобов'язаних із урахуванням вимог цього Закону та прийняти відповідні нормативно-правові акти;

забезпечити залучення під час дії воєнного стану до логістичного забезпечення діяльності військ (сил) підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності;

2) у тримісячний строк з дня опублікування цього Закону:

привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення у відповідність із цим Законом нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади;

3) у восьмимісячний строк з дня опублікування цього Закону прийняти нормативно-правові акти, що випливають із частин четвертої і п'ятої статті 6 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію".

Голова
Верховної Ради України

